

Střednědobá koncepce sbírek Muzea regionu Valašsko, p.o.

na léta 2010–2015

Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně
(MVK/002-05-22/282002)

Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, muzeum ve Valašském Meziříčí
(MVŠ/002-05-22/283002)

Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, fond Kelč
(MVK/002-05-22/284002)

Organizace	Název Sídlo Právní forma Statutární orgán IČO Bankovní ústav Číslo účtu Tel.	Muzeum regionu Valašsko, p.o. Horní náměstí 2, PSČ 755 01 Vsetín Příspěvková organizace Ing. Milan Půček, MBA, Ph.D., ředitel 00098574 Komerční banka, a.s. pobočka Vsetín 3136-851/0100 (+420) 571 411 690
Schválil	Ing. Milan Půček, MBA, Ph.D. pucek@muzeum valassko.cz	Datum a podpis: 23.9.2010 Koncepci projednal Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost na svém zasedání dne 23.9.2010

Sestavil	RNDr. Lukáš Spitzer	spitzerl@yahoo.com
Zpracovatelé	Mgr. Jiřina Fabiánová Mgr. Milada Fohlerová Mgr. Hana Jabůrková Mgr. Olga Mehešová RNDr. Karel Pavelka MgA. Jitka Skočková RNDr. Lukáš Spitzer Mgr. Jana Tkačíková Mgr. Kamila Valoušková	fabianova@muzeumvalassko.cz fohlerova@muzeumvalassko.cz jaburkova@muzeumvalassko.cz mehesova@muzeumvalassko.cz karel.pavelka@centrum.cz skockova@muzeumvalassko.cz tkacikova@muzeumvalassko.cz spitzerl@yahoo.com valouskova@muzeumvalassko.cz

Obsah

1. Úvod	4
2. Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně (MVK/002-05-22/282002)	7
a) Podsbírka č. 9 – Archeologická.....	8
b) Podsbírka č. 15 – Výtvarného umění	8
c) Podsbírka č. 19 – Písemnosti a tisky	10
d) Podsbírka č. 24 – Další – Etnografický písemný materiál.....	12
e) Podsbírka č. 24 – Další – Pozůstalosti osobností.....	14
f) Podsbírka č. 24 – Další – Sklo	15
g) Podsbírka č. 25 – Jiná – Sběrka Oddělení společenských věd.....	18
i. Entografický fond	18
ii. Fond historický	20
iii. Fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků	23
3. Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, muzeum ve Valašském Meziříčí (MVŠ/002-05-22/283002)	26
a) Podsbírka č. 1 – Geologická.....	27
b) Podsbírka č. 2 – Petrografická.....	27
c) Podsbírka č. 3 – Mineralogická	29
d) Podsbírka č. 4 – Paleontologická.....	30
e) Podsbírka č. 5 – Botanická	32
f) Podsbírka č. 6 – Mykologická	36
g) Podsbírka č. 7 – Entomologická	36
h) Podsbírka č. 8 – Zoologická	39
i) Podsbírka č. 9 – Archeologická.....	43
j) Podsbírka č. 10 – Historická	43
k) Podsbírka č. 11 – Etnografická	46
l) Podsbírka č. 15 – Výtvarného umění	48
m) Podsbírka č. 17 – Uměleckoprůmyslové práce	52
n) Podsbírka č. 19 – Písemnosti a tisky	55
o) Podsbírka č. 25 – Jiná – Zoologická-Evertebrata.....	56
p) Podsbírka č. 25 – Jiná – Staré tisky a rukopisy	59
4. Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, fond Kelč (MVK/002-05-22/284002)	63
a) Podsbírka č. 4 – Paleontologická.....	64
b) Podsbírka č. 9 – Archeologická.....	65
c) Podsbírka č. 25 – Jiná – Sběrky v depozitáři v Kelči	65
5. Úkoly plynoucí k dopracování koncepce	66

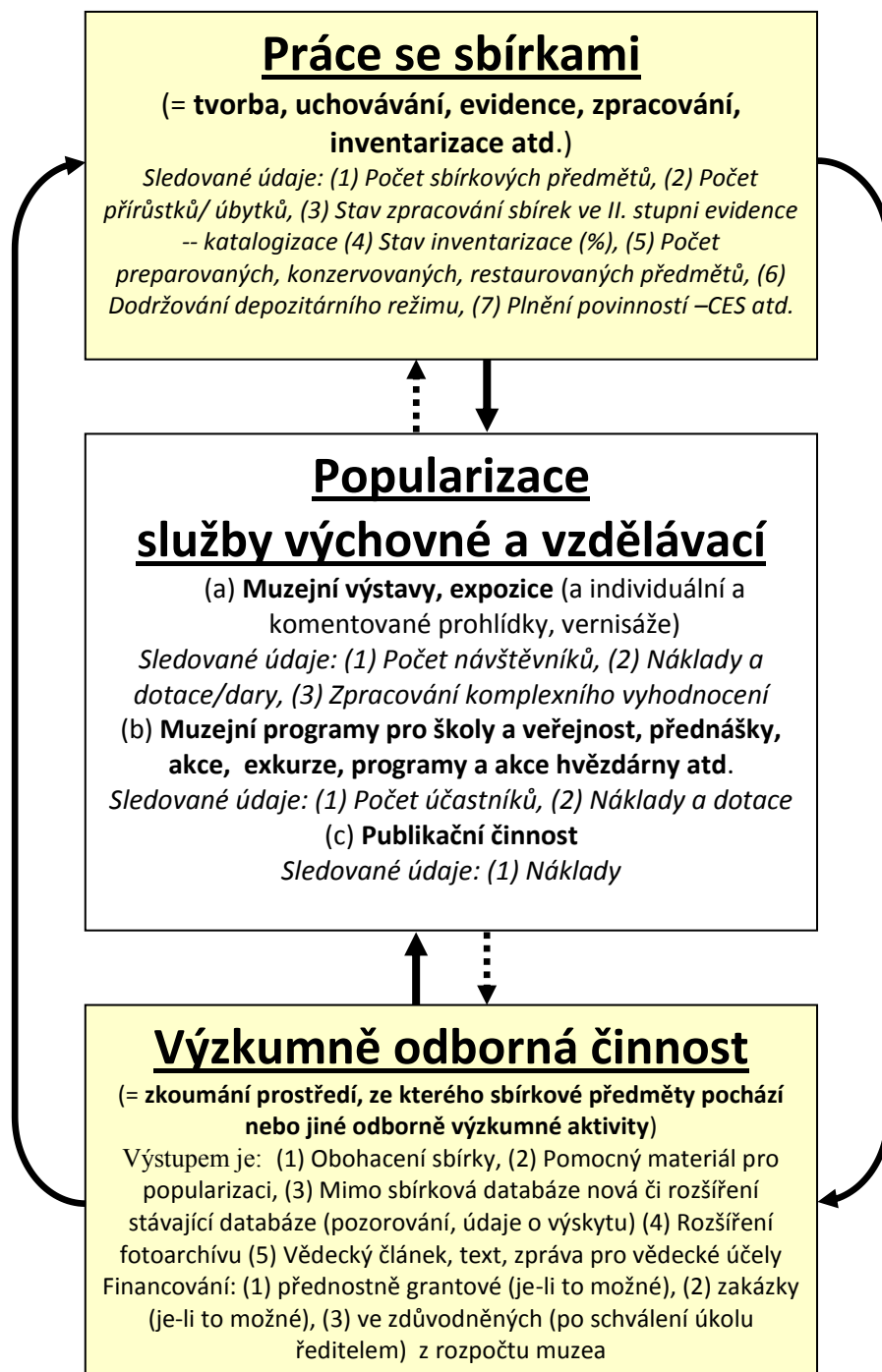
Úvod

Sbírka Muzea regionu Valašsko je z historických důvodů členěna na tři sbírky: *Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně (MVK/002-05-22/282002)*, *Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, muzeum ve Valašském Meziříčí (MVŠ/002-05-22/283002)* a *Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, fond Kelč (MVK/002-05-22/284002)*. Toto členění je dáno rozdílným místem vzniku v původně samostatných muzejních organizacích před založením sloučeného Okresního vlastivědného ústavu ve Vsetíně v roce 1964. Celá sbírka byla zapsána do centrální evidence sbírek ČR (CES ČR), osvědčením MKČR ze dne 10.12.2002.

Jednotlivé sbírky se dále dělí na celkem 26 podsbírek, struktura sbírek je uvedena v části Koncepce věnující se jednotlivým sbírkám.

Střednědobá koncepce sbírky Muzea regionu Valašsko, p.o. na léta 2004-2008 vychází důsledně ze zřizovací listiny organizace vydané Zlínským krajem (zřizovatelem) ve Zlíně dne 16.6.2010, a to především z článku č. III. Muzeum shromažďuje sbírky přírodnin i sbírky ze všech oborů lidské činnosti včetně hmotných dokladů vývoje průmyslu, vědy a techniky české i zahraniční provenience, se zvláštním zaměřením na dokumentaci regionu Valašsko. Sbírkou vytváří na základě vědeckého poznání a výzkumu a dalších odborných aktivitách v oborech přírodních, technických a společenských věd a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti v oborech přírodních, technických a společenských věd. V případě potřeby vytváří specializované sbírky věnované vědě a technice, udržitelnému rozvoji. Sbírka je tvořena jak vlastními sběry, které představují část výsledků terénních přírodovědných, společenskovědních a archeologických průzkumů, tak cílenými odůvodněnými nákupy a dary. Koncepce sbírky vychází z nutnosti využívat sbírku k popularizačním, výstavním a studijním účelům.

Předkládaná „Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti Muzea regionu Valašsko, p.o. na léta 2010–2015“ vychází a zcela logicky navazuje na stávající obory a sbírkové fondy, které rozpracovává dle stanovených následujících kritérií.

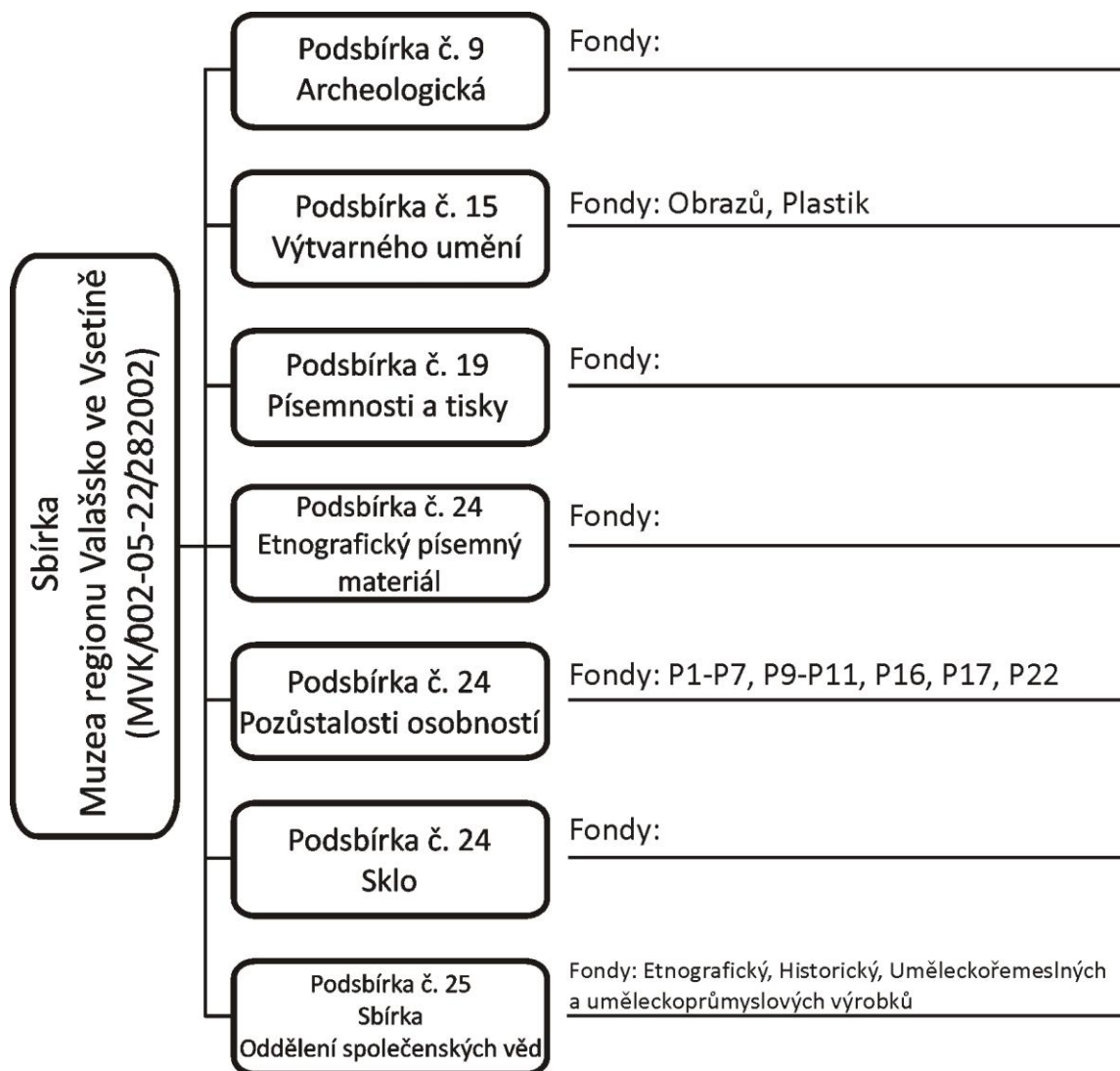
Kriteria pro koncepci a charakteristiky sbírkových fondů:

Název podsbírky dle zápisu v databázi CES

1. Charakteristika podsbírky a její členění
  - b. Vývoj a stručná historie podsbírky (struktura sbírky, založení, kurátoři)
  - c. Velikost podsbírky (počet kusů, invent. čísel)
  - d. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)
2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)
3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)
4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015
  - a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti
  - b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti
  - c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů
  - d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

1. Sbírka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně (MVK/002-05-22/282002)

Sbírka se dělí na celkem 7 podsbírek. Přesné rozvržení dílčích fondů v rámci všech jednotlivých podsbírek nebylo dosud provedeno.

Koncepce pro jednotlivé podsbírkky (řazeno dle CESu)

Podsíbírka č. 9 – Archeologická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. *Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)*

Podsíbírka č. 15 – Výtvarného umění

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. *Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)*

Specifičnost fondu výtvarného umění utváří umělecká díla výtvarných umělců spjatých svou tvorbou či místem působení, resp. rodištěm, s Valašskem. Jádrem kolekce představují díla regionálních umělců, tvořících od konce 19. stol. po současnost (např. zakladatelů domácí výtvarné tradice na Vsetíně – bratří Hlaviců, „mistrů ze Soláně“ – K. Hofmana, J. Kobzáně, J. Podešvy a A. Schneiderka, dále A. Strnadla, L. Majera, J. Hrnčárka atd.), v níž převládají témata krajinářská, portrétní, venkovský žánr i zátiší. Z tradicionalisticky laděné tvorby se vymyká vysoce oceňované dílo moderního malíře M. Borii a umělecky hodnotná tvorba současných umělců J. J. Králíka, M. Adámka, M. Machaly, P. Drdy aj. Část sbírky tvoří kvalitní díla mimoregionálních českých výtvarných umělců, získaná do sbírek bezplatným převodem majetku, např. z MK ČR. Součástí výtvarné sbírky je i konvolut z konfiskátu po Marii Baťové, obsahující např. grafiku a tisky ze stol. 18.–20. století (grafické listy z období baroka, japonerie, veduty, genre aj.).

Základ fondu tvořily tzv. staré sbírkové předměty výtvarné povahy, zanesené do muzejní evidence dodatečně v 70. a 80. letech 20. století (např. miniaturní podobizny z liptálského zámku). Po roce 1948 byl fond rozšířen o grafiky a obrazy z konfiskovaného majetku Marie Baťové (72 e.č.). Od 50. let docházelo k postupnému rozrůstání fondu prostřednictvím darů jednotlivců (např. z rodiny Hlavicových) a organizací, skrze bezplatné převody majetku z úřadů i pozůstalostí, dále koupěmi od autorů, akvizicemi z Díla (podniku ČFVU) atd. Cílené nákupy se uskutečňovaly zejména v souvislosti s výstavní činností, realizacemi expozic a v návaznosti na výzkumnou práci (např. dokumentace partyzánského odboje – portréty partyzánů od J. Kobzáně). Intenzivní a kvalitní sbírkotvorná činnost se rozvíjí zejména v letech 1984–95, za působení kurátora PhDr. T. Mikuláščíka (zaměřena na díla M. Borii, A. Schneiderky, J. J. Králíka apod.). Od roku 1995 klesá počet přírůstků oproti předchozí etapě průměrně o 50 %. Ke stagnaci sběratelské aktivity v posledních letech dochází v důsledku nedostatku finančních prostředků.

1.b. *Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)*

Uměleckohistorický fond výtvarného umění tvoří:

Fond obrazů (1.396 ev.č.), obsahující vedle maleb, podmaleb i kresby, skici, volnou i užitou grafiku, knižní ilustraci a umělecké fotografie i užitá obrazová díla určená do architektury (tapiserie, kartony monumentálních nástěnných obrazů atd.).

Fond plastik (125 ev.č.), zahrnující vedle plastik, soch a objektů i modely a reliéfy, včetně komorních reliéfních děl - plaket a medailí.

Sbírkový fond výtvarného umění zahrnuje obrazy: 778 ev.č., plastiky: 50 ev. č. Dále jsou k němu řazeny předměty z dalších podsbírek, které budou do termínu vypršení platnosti této střednědobé koncepce do této podsbírkou přeřazeny. Další předměty jsou vedeny v podsbírcce 25 – jiná – Sbíрка oddělení společenských věd (obrazy: 618 ev. č., plastiky: 75 ev.č.).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Fond výtvarného umění obsahuje 1.521 evidenčních čísel sbírkových předmětů. Všechny předměty jsou vedeny v přírůstkových, popřípadě inventárních knihách a fond je ze 100 % zpracován v evidenci I. stupně.

Dosavadními kurátory (V. Sovadinovou, T. Mikulaščíkem, O. Mehešovou) bylo v evidenci II. stupně zpracováno v podfondu obrazů 80 % a podfondu plastik 83 %. Katalogizační karty s indexem UH jsou vedeny v číselné inventární řadě fondu výtvarného umění (včetně starých katalogizačních karet, původně z řady OSV, s dodatečně přiřazeným indexem UH za předchozích kurátorů T. Mikulaščíka a L. Piperka).

Od roku 2003 dochází k digitalizaci fondu, a to přepisováním starých katalogizačních karet do počítačového systému BACH a zápisem nových katalogizačních karet u přírůstků po roce 2001. Dosud bylo zdigitalizováno 24 % z celkového počtu sbírkových předmětů.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Sbírkové předměty fondu výtvarného umění se nacházejí ve třech depozitářích vsetínského zámku (D3, D7, Dch), některé jsou vystaveny v expozicích na pracovišti ve Vsetíně a Valašském Meziříčí (i v Lapidáriu Trojice), další slouží k reprezentativním účelům v interiérech vsetínského zámku (i v exteriéru – na nádvoří) a pro nedostatek místa v depozitářích jsou předměty nevhodně uloženy i na chodbách, knihovně a ve skladu instalačního materiálu. V depozitářích jsou předměty uskladněny zejména v regálech, které nezajišťují protiprašnost, čímž trpí především kresby a grafiky, uložené ve slohách. Pro značnou hustotu uskladnění, zejména u obrazů a plastik, je většina vystavena nebezpečí mechanického poškození a destrukce.

Konzervace a provedení drobných restaurátorských zásahů (včetně retuší) a výjimečně i rozsáhlejších restaurátorských prací probíhá pouze v souvislosti s výstavní činností, tj. s prezentací předmětu na veřejnosti. Důvodem je obsazení restaurátorské dílny pouze jedním restaurátorem, který není s to zvládnout potřebný objem práce, odpovídající systematické ochraně sbírkových fondů. V depozitářích je pravidelně sledován a zaznamenáván depozitární režim (teplota, vlhkost).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Fond je hojně využíván jak domovským muzeem, tak i jinými muzei především pro výstavní účely, resp. jako studijní materiál pro badatele a sběratele.

Např. výběr z výstav pořádaných MRV ve Vsetíně (autorka O. Mehešová): Výstava grafiky prof. Karla Langra k 100. výročí jeho narození (7.12. 2003 – 30. ledna 2004, Galerie Gratis Vsetín). MATER NOSTRA, Matka a dítě ve výtvarném umění (5.12. 2004 – 28.3. 2005, Zámecká galerie Vsetín). Krajináři (z) Valaška (16.6. – 25.9. 2005, Zámecká galerie Vsetín). Průřez tvorbou Karla Hofmana, Marcely Vajceové - Hofmanové a Ondřeje Vajceho (11.6. – 3.9. 2006, Zámecká galerie Vsetín). Splněný sen (9.1. – 30.8. 2007, Galerie Sýpka ve Valašském Meziříčí). Přátelé Miroslavu Adámkovi (8.3. – 27.5. 2007, Zámecká galerie Vsetín). Lidové Valaško v regionálním výtvarném umění (11. 11. 2007 – 24. 2. 2008, Zámecká galerie Vsetín). Galerie valašských umělců zastoupených dílem v muzejní Suchomelově sbírce a ve sbírce Města Valašské Meziříčí (16.9. – 28.10. 2007, Zámecká galerie Vsetín). Vladimír Pukl -

kresby, grafiky, malby , plastiky (17.5. – 9.7. 2008, Zámecká galerie Vsetín). František Podešva, Salonní malíř venkova (19.7. – 30.8. 2009, Zámecká galerie Vsetín).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem sbírkotvorné činnosti pro uměleckohistorický fond výtvarného umění je dokumentace tvorby regionálních výtvarných umělců. Prioritou je záchranná akvizice kvalitního a cenného souboru díla malíře F. Podešvy z majetku umělcovy dcery. Očekávaným výstupem je zpracování soupisu životního díla včetně obrazového katalogu jako podkladu pro umělcovu monografii.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Soustavné doplňování fondu z hlediska dokumentačního i kvalitativního: z hlediska vnitřních priorit systematicky pokračovat v doplňování profilové části fondu – tvorby regionálních valašských umělců od konce 19. stol. po současnost, s dvojitým zaměřením: 1.) na fenomén folklorismu ve valašském výtvarném umění a 2.) na kvalitní příklady moderního a současného výtvarného umění regionu. Z hlediska vnějších priorit pokračovat v záchranných akvizicích z pozůstalostí, např. životního díla F. Podešvy.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Celková inventarizace uměleckohistorického fondu výtvarného umění spolu s vyhotovením protokolu o inventarizaci (včetně lokačních seznamů a karet) proběhla naposledy, od zápisu podsbírky do CES v roce 2002, u obrazů v roce 2003 (1.651 e.č.) a u plastik v roce 2008 (119 e.č.).

V CESu vydělit fond výtvarného umění z podsbírky OSV a přeřadit ho do podsbírky 15 – Výtvarného umění.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V případě vyřazení předmětů z důvodu neupotřebitelnosti budou pro co největší vypovídací hodnotu sbírky informace, jež vyřazený předmět nesl, i nadále evidovány, bude u nich ovšem uvedeno, že předmět již byl ze sbírky vyřazen.

Zpracovala: Mgr. Olga Mehešová

Podsbírka č. 19 – Písemnosti a tisky

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsbírka písemností a tisků obsahuje písemný a tištěný materiál převážně z obcí na území dnešního okresu Vsetín. Nejpočetnější je materiál provenience města Vsetín. V menším počtu je zde zařazen materiál s původem vzniku mimo hranice Valaška. V tomto případě se jedná především o úřední dokumenty, korespondenci a materiál zařazený v osobních pozůstalostech. Sbíрка obsahuje materiál z období od konce 18. století do současnosti.

Podsbírka zahrnuje jak písemný, tak tištěný dvojrozměrný materiál, který dokumentuje rozvoj řemesel a průmyslu v regionu, vznik a činnost organizací, spolků, institucí i život jednotlivců. Zařazen je zde rovněž soubor kartografického materiálu – mapy a plány. Podsbírka doplňuje po stránce dokumentační ostatní muzejní sbírky a je neustále aktuálně rozšiřována (zejména dary a sběrem) o nové materiály. Obsahuje úřední i osobní doklady,

korespondenci, legitimace, vysvědčení, osvědčení, diplomy, pamětní listy, pamětní knihy, deníky, plakáty, pozvánky, informační letáky, firemní katalogy, reklamní a propagační materiály, oběžníky, vyhlášky, účty, smlouvy, zprávy, školní učebnice, jednotlivá čísla novin a časopisů, drobné brožury, kulturní programy, stanovy spolků, volební materiál, aj.

Ojedinelé přírůstky této podsbírkky byly uloženy v muzeu bez evidence až do počátku sedmdesátých let, kdy odbornou činností historika R. Randýska a jeho nástupců začaly být pravidelně evidovány a fond byl rozšiřován především vlastní sběratelskou činností (soudobá dokumentace regionu), příp. dary nejrůznějších regionálních institucí i jednotlivců (dokumenty historické). Podsírka písemností a tisků byla a je dále utvářena rovněž v souvislosti s prezentační muzejní činností – s přípravou nových expozic a výstav, jako výsledek výzkumné odborné činnosti a přípravou tiskovin a publikací vydávaných muzeem.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Podsírka obsahuje 2.880 ev. čísel zapsaných v CESu.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty jsou zpracovány v evidenci I. stupně (2.880 ev. č.) a jsou vedeny v klasických přírůstkových knihách, uložených v pracovně vedoucí oddělení SV. Přírůstky od roku 2002 jsou pravidelně zapisovány i v elektronické podobě – Přírůstkové knize v programu BACH.

V evidenci II. stupně (2.065 i.č., t.j. 72 % z celkového počtu ev.č.), označené indexem HL, je podsírka vedena na katalogizačních kartách v chronologické řadě (do r. 2002 je společná řada pro podsírku písemností a tisků pro pracoviště Vsetín i Valašské Meziříčí) a v řadě tematické podle jednotlivých historických období. Karty obou řad jsou uloženy v pracovně historika oddělení společenských věd. Podsírka písemností a tisků je postupně digitalizována v elektronickém programu BACH. Dosud je to pouze fond map a plánů v počtu 131 inv. č.

Od roku 2002 v souvislosti se zápisem muzejních sbírek do Centrální evidence sbírek na MK ČR byly znovu zavedeny samostatné přírůstkové knihy pro společenskovědní oddělení na pracovištích ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí (samostatné byly do r. 1984, od r. 1984 do r. 2002 fungovala jednotná evidence přírůstků ve společné přírůstkové knize pro obě pracoviště).

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsírka písemností a tisků je uložena v depozitářích vsetínského muzea, společně s ostatním historickým materiálem. Sbírkové předměty jsou uloženy částečně v papírových kartonech v regálech, částečně v kovových mapových skříních nebo volně, zarámované v regálech (diplomy, pamětní listy, atp.). Rezerva volného úložného prostoru je nedostatečná. Některé krabice jsou nevhodné pro ukládání listinného materiálu, předměty mohou trpět kvůli nedostatečné kapacitě úložných prostor i mechanickým poškozením. Samotný depozitář má příliš úzký a nevhodný manipulační prostor, osvětlení je nedostačující. Část fondu je pro nedostatek místa uložena v krabicích v depozitáři fotoarchivu.

Stav sbírkových předmětů odpovídá ve většině případů svému stáří a použití. Silně poškozený a znehodnocený materiál se v podsírce nenachází. Nejnutnější konzervace se provádí v souvislosti s využitím materiálu k prezentačním účelům.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Jednotlivé materiály jako archivní a ikonografické doklady dob minulých jsou často využívány k účelům studijním, výstavním, publikačním i kulturně – výchovným, a to jak na půdě

samotného muzea, tak i jinými muzei či institucemi k výstavním účelům nebo jako studijní materiál pro badatele.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem vytváření historické sbírky je dokumentace životního stylu obyvatel Vsetínska a doplňkově i okolního Valašska.

Podsírka písemností a tisků byla a je vytvářena spíše příležitostným sběrem v terénu a při záchranných sběrech, částečně prostřednictvím darů, v posledních letech výjimečně nákupem. Při rozšiřování fondu respektovat stávající archivní zákon.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

- Zajistit kvalitnější podmínky pro uložení fondu v depozitáři, včetně rozšíření úložných prostor
- Pokračovat v evidenci II. stupně (odborné zpracování dosud nezkatalogizovaných přírůstků, tj. 29 % podsírky)
- Přepsat staré katalogizační karty do elektronické podoby v programu BACH, u významnějších sbírkových předmětů doplnit digitální záznamy o jejich fotodokumentaci
- Systematicky doplňovat stávající fondy a provádět záchranné sběry v regionu

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Poslední revize podsírky se zápisem a vyhotoveným lokačním seznamem byla provedena v červenci 2003. Bylo zrevidováno celkem 2.796 ev.č.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Vyřazování sbírkových předmětů z evidence sbírek (CES) se řídí Zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy č. 122/2000 Sb., a o změně některých dalších zákonů. Podle něj lze vyřadit předměty pouze z důvodů neupotřebitelnosti a přebytečnosti.

Zpracovala: Mgr. Hana Jabůrková

Podsírka č. 24 – Další – Etnografický písemný materiál

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Tato podsírka obsahuje písemné materiály dokladující národopisný ruch a etnografické bádání v regionu. Nejstarší písemnosti představují organizaci lidozpytného hnutí v souvislosti s přípravami na národopisnou výstavu ve Vsetíně roku 1892 a Národopisnou výstavou československou v Praze v roce 1895 (korespondence, zprávy, nákresy, plakáty, rukopisné záznamy aj.), mladší materiály se týkají především etnografického výzkumu (záznamy o životě na Valašsku, ročníkové a diplomové práce s národopisnou tematikou), muzejní etnografie (pozvánky, plakáty a katalogy národopisných výstav a akcí, úmrtní oznámení vlastivědných pracovníků a etnografů činných v regionu atd.) a folklorismu (plakáty, pozvánky, programy národopisných a folklorních akcí aj.).

Písemné dokumenty etnografické povahy dokladují oblast nejširšího Valaška a dokumentují dobu od konce 19. století dosud.

Nejstarší materiály se do muzea dostaly zřejmě už při jeho vzniku, nebyly ovšem odborně zpracovány. Novější materiály byly získávány nejčastěji sběrem při terénních výzkumech nebo byly zasílány jinými organizacemi.

Písemný materiál s národopisnou tematikou byl odborně zpracován a systematicky utříděn počátkem 80. let 20. století dlouholetou etnografkou muzea Evou Urbachovou, od té doby je také systematicky doplňován a aktualizován.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Podsbírka etnografického písemného materiálu obsahuje 511 ev. čísel.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty, tedy 100 %, jsou zpracovány v evidenci I. i II. stupně – jsou zapsány do přírůstkových knih a mají vlastní katalogizační karty, které jsou uloženy v pracovních etnografie. Předměty z této podsbírky jsou vedeny pod inv. čísla začínajícími indexem E. Digitalizace této podsbírky – naskenování písemností a přepis starých katalogizačních karet do počítačového systému BACH – je teprve v počátcích. Tento počítačový systém byl pořízen teprve v roce 2009, což celou digitalizaci velmi zbrzdilo. Dosud bylo elektronicky zpracováno pouze 2 % inv. č. z celkového počtu.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Etnografický písemný materiál je uložen v krabicích a ve složkách v pracovních etnografie v budově MRV ve vsetínském zámku.

Stav většiny sbírkových předmětů odpovídá svému stáří a použití. Většina písemností je v dobrém stavu nebo je jen mírně poškozena.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Písemnosti s národopisnou tematikou jsou intenzivně využívány jako studijní materiál badateli z řad odborné i laické veřejnosti. Nejčastěji slouží jako podklady pro diplomové práce studentů univerzit. Značné využití nejen domovským muzeem, ale i muzei okolními má tato podsbírka též k účelům výstavním, expozičním či publikačním.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem sbírkotvorné činnosti této podsbírky je dokumentace lidové kultury na Valašku, zejména pak kultury duchovní, jejíž dokumentaci se nevěnuje žádná instituce v okolí, prostřednictvím dvourozměrných dokladů (většinou písemných, fotografických či kresebných materiálů).

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Rozšiřování podsbírky etnografického písemného materiálu by se měla orientovat především na dokumentaci výročního zvykoslovného cyklu ve sběrné oblasti muzea, zejména pak v regionu Valašskomeziříčska, jenž byl a je etnografy značně opomíjen. Dalším cílem je zaměřit se na výzkum rodinného zvykosloví na území širšího Valaška. Výstupy těchto výzkumů by měly být v podobě písemných a fotografických záznamů.

Ostatní oblasti, jež písemný materiál dokumentuje, by měly být doplňovány o aktuální písemný materiál (písemnosti z terénních výzkumů, katalogy k výstavám s národopisnou tematikou, diplomové práce s etnografickou problematikou atd.).

Protože u starších písemností hrozí vlivem jejich stáří a častého používání mechanické poškození, měly by být naskenovány a digitalizovány. Pro větší ochranu by měl být vyčleněn speciální prostor pro jejich šetrnější a přehlednější uložení.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Na základě plánů inventarizací MRV je její provedení u této podsbírky plánováno na rok 2011.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V případě vyřazení předmětů z důvodu neupotřebitelnosti budou pro co největší vypovídací hodnotu sbírky informace, jež vyřazený předmět nesl, i nadále evidovány, bude u nich ovšem uvedeno, že ze sbírky již byly vyřazeny.

Zpracovala: Mgr. Milada Fohlerová

Podsíbírka č. 24 – Další – Pozůstalosti osobností

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsíbírka pozůstalosti osobností obsahuje materiál od zůstavitelů fondů působících na území Vsetínska v období 19. až 20. stol. Jedná se většinou o písemný materiál, částečně i tiskoviny a drobné trojrozměrné předměty z osobních pozůstalostí představitelů kulturního, společenského a politického života regionu. Jsou zde zařazeny např. osobní doklady, úřední tiskoviny, korespondence, rukopisy, deníky, zápisníky, opisy, výpisy, fotografie, kresby, knihy, ilustrační materiál o činnosti původců fondů, materiál z pozůstalostí rodinných příslušníků zůstavitelů fondů, drobné osobní a upomínkové předměty.

Písemné pozůstalosti byly muzeu předávány postupně, a to jako dary pozůstalými rodinnými příslušníky nebo státními organizacemi. První inventář pozůstalosti J. Misárka-Slavičinského pochází ještě z Okresního Sovova muzea na Vsetíně, stejně jako pozůstalosti M. Václavka, K. Koblihy, rodiny Sovovy. Odborně zpracovávat se v muzeu začaly až od počátku 70. let 20. stol.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Podsíbírka obsahuje 7 025 ev. čísel zapsaných v CESu.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny pozůstalosti jsou zpracované formou archivních inventářů nebo inventárních seznamů, 7 z nich i na katalogizačních kartách podle zásad II. evidence muzejních sbírek. Pozůstalosti osobností jsou označeny inv. č. 1 – 24 s indexem P. Na pracovišti OSV ve Vsetíně je uloženo 13 pozůstalostí (P1 – P7, P9 – P11, P16, P17, P22), ve Valašském Meziříčí zbývajících 10. Jedna, dosud nezpracovaná pozůstalost, s i.č. P20 Jaroslavy Hýžové je dosud uložena na pracovišti ve Valašském Meziříčí, i když si zůstavitelka fondu ještě za svého života výslovně přála, aby byly památky z její pozůstalosti uloženy ve vsetínském muzeu.

Podsíbírka pozůstalostí není dosud digitalizována.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsíbírka pozůstalostí osobností je uložena v depozitáři vsetínského muzea, společně s ostatním historickým materiálem. Sbírkové předměty jsou uloženy částečně v papírových

kartonech ve skříních, větší formáty volně ve skříních. Rezerva volného úložného prostoru je dostatečná.

Stav sbírkových předmětů odpovídá ve většině případech svému stáří a použití. Silně poškozený a znehodnocený materiál se v podsбірce nenachází. Konzervace materiálu není nutná.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Jednotlivé materiály jsou využívány k účelům studijním, výstavním, publikačním i kulturně – výchovným, a to jak na půdě samotného muzea, tak i jinými muzei či institucemi k výstavním účelům nebo jako studijní materiál pro badatele.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem vytváření historické sbírky je dokumentace životního stylu obyvatel Vsetínska a doplňkově i okolního Valašska.

Podsбірka pozůstalosti osobností byla a je vytvářena a rozšiřována spíše příležitostnými dary pozůstalých nebo předáním materiálu z jiných institucí.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

- Dokončit zpracování pozůstalosti F. Hlavici a J. Hýžové a dalších příp. přírůstků (úkol pro historika umění)
- Doplnovat stávající fond s respektováním platného Zákona o archivnictví a provádět záchranné sběry v regionu
- Do r. 2012 uskutečnit revizi fondu pozůstalostí

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Poslední revize podsбірky se zápisem a vyhotoveným lokačním seznamem byla provedena v září 1985. Bylo zrevidováno celkem 1.995 ev.č.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Vyřazování sbírkových předmětů z evidence sbírek (CES) se řídí Zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy č. 122/2000 Sb., a o změně některých dalších zákonů. Podle něj lze vyřadit předměty pouze z důvodů neupotřebitelnosti a přebytečnosti.

Zpracovala: Mgr. Hana Jabůrková

Podsбірka č. 24 – Další – Sklo

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Fond skla náleží k profilovým fondům regionálního muzea, neboť mapuje významnou historii sklářství na Valašsku (tj. skláren ve Vsetíně, Valašském Meziříčí, Karolince, Karlovic aj.) a to od období rozkvětu ve 2. polovině 19. stol. (podnikatelské aktivity firmy Reich) až po počátek 21. stol. Vedle historického i současného stolního, nápojového skla obsahuje fond především početný soubor osvětlovacího a technického skla, včetně historického nářadí, převzatých přímo ze vzorkoven vsetínských skláren. Dochované památky svědčí o řemeslných dovednostech, technologické vynalézavosti i výtvarném cítění svých více či méně známých

tvůrců a návrhářů. K originální kolekci ručního uměleckého a dekorativního skla patří sbírkové předměty vytvořené ve vsetínské sklářské huti B. A. G. s.r.o. (1992–2002), v níž zkušené sklářští mistři realizovali kreativní nápady významných českých výtvarníků i zahraničních designérů. Význačnou součástí fondu jsou i vánoční ozdoby místní proveniencí (Irisa aj.). Část sbírky tvoří i sklářské artefakty a výrobky neznámého původu, pocházející z měšťanských domácností, a datované od konce 18. stol. po současnost.

Sbírka byla tvořena dary a akvizicemi od jednotlivců, organizací a sběrem přímo ze vzorkoven skláren. K cílené sbírkotvorné činnosti docházelo v souvislosti s tzv. dokumentací současnosti v 70. a 80. letech 20. stol. a sběratelská aktivita v porevoluční krizové situaci sklářského průmyslu v 90. letech nabyla na intenzitě a vyvrcholila zánikem sklářských provozoven a firem (jedním z posledních cenných přírůstků byl např. dar unikátního souboru stolního, nápojového a dekorativního skla, dokumentujícího tzv. „fenomén BAG“). Po roce 2003 nastává stagnace sběratelské aktivity a přírůstky do sbírek jsou získávány příležitostně, nejčastěji formou darů z majetku sklářských, resp. měšťanských rodin.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Uměleckohistorický fond skla (1.419 ev.č. / 2.105 ks) tvoří: historické i současné užití a umělecké sklo i historické výrobní nástroje, tj. stolní nápojové a dekorativní sklo, technické sklo (laboratorní), osvětlovací sklo, vánoční ozdoby a umělecké sklo.

Sbírkový fond skla obsahuje 473 ev.č. / 947 ks. Dále jsou k němu řazeny předměty z dalších podsbírek, které budou do termínu vypršení platnosti této střednědobé koncepce do této podsbírky přeřazeny. Další předměty jsou vedeny v podsbírce 15 – Výtvarného umění (40 e.č. / 53 ks) a v podsbírce 25 - jiná – Sbírka oddělení společenských věd (907 ev.č. / 1.106 ks).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Uměleckohistorický fond skla obsahuje 1.419 evidenčních čísel sbírkových předmětů. Všechny předměty jsou vedeny v přírůstkových, popřípadě inventárních knihách a fond je ze 100 % zpracován v evidenci I. stupně.

Dosavadními kurátory (V. Sovadinovou, T. Mikulašíkem) bylo v evidenci II. stupně zpracováno 83 %. Katalogizační karty bez indexu jsou zahrnuty do číselného katalogu OSV, katalogizační karty s indexem UH do číselného katalogu UH a katalogizační karty s indexem S do číselného katalogu fondu skla.

Od roku 2003 dochází k digitalizaci uměleckohistorických fondů počítačovým systémem BACH. Fond skla nebyl dosud plně digitalizován.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Fond skla se nachází ve čtyřech depozitářích vsetínského zámku (D1, D2, D3 a Dch), některé sbírkové předměty jsou umístěny v muzejních expozicích na pracovišti ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí. V depozitářích jsou předměty umístěny ve skříních nebo regálech, které nezajišťují protiprašnost. Alarmující stav je uložení – jednotlivé kusy jsou nahuštěny v těsné blízkosti a pro úsporu místa zatíženy pokládáním předmětů na sebe. Kvůli nedostatečné kapacitě depozitářů je většina předmětů vystavena nebezpečím mechanického poškození a destrukce.

Fond skla nevyžaduje konzervaci a restaurátorské zásahy (pouze v případě retuší u malbou a zlacením dekorovaného skla). Očisty sbírkového předmětu před vystavením se ujímá kurátor. V depozitářích je pravidelně sledován a zaznamenáván depozitární režim (teplota, vlhkost).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Fond je hojně využíván jak domovským muzeem, tak i jinými muzei především pro výstavní účely, resp. jako studijní materiál pro badatele a sběratele.

Např. výběr z výstav pořádaných MRV ve Vsetíně (autorka či spoluautorka O. Mehešová): Poklady muzeí Zlínského kraje, Muzea a galerie Zlínského kraje (s H. Jabůrkovou) (10.8.–1.10. 2006, Lobkovický palác, Praha – Hrad). Ze zámeckých komnat (autorka H. Jabůrková) (3.2.–3.5. 2009, Zámek Vsetín); Vsetín na prahu moderní doby – Básník dřeva architekt D. Jurkovič, Salon bří Hlaviců, Počátky průmyslu na Vsetíně (od 9.9. 2010, Zámek Vsetín – expozice 1. patra).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem sbírkotvorné činnosti fondu skla je dokumentace historické i současné sklářské výroby a sklářského umění v regionu a téhož v návaznosti na regionální vazby. Mezi prioritní očekávané výstupy patří vědecké zpracování „fenoménu BAG“ a jeho popularizace formou výstavy a doprovodného katalogu. Vytvoření sbírky děl Václava Ciglera jako základu pro stálou expozici – galerii slavného rodáka.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Z hlediska vnitřních priorit pokračovat v doplňování sbírkového fondu formou akvizic ze soukromých sbírek, aukcí a starožitnictví, resp. prodejních galerií, pořizovat sbírkové předměty – reprezentanty nejvýznamnějších údobí v historii regionálního sklářství (od pseudohistorické produkce přes secesi a art déco po bruselský styl a 60. léta až po uměleckou produkci BAG). Zaměřit se autorskou tvorbu osobností, spjatých s regionálními sklárnami, a působícími mimo region (L. Smrčková, J. Šuhájek, R. Plesl, J. Exnar a další). Vytvořit v rámci fondu sbírku děl mezinárodně uznávaného sklářského umělce a vsetínského rodáka V. Ciglera, včetně autorových kreseb a návrhů. Z hlediska vnějších priorit pokračovat ve sběru sklářských výrobků a artefaktů z majetku sklářských rodin, v záchranných akvizicích z pozůstalostí apod.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Od zápisu podsbírký do CES byla provedena v roce 2008 fyzická revize části fondu skla, tj. 21,4 %, uloženého v D3 a expozicích, včetně vyhotovení lokačního seznamu a karet. Na rok 2011 je plánováno dokončení revize fondu skla, včetně vypracování příslušného protokolu a kompletních příloh.

V CESu vydělit fond skla z podsbírký 15 – Výtvarného umění a z podsbírký 25 – jiná – Sbíрка Oddělení společenských věd a přiřadit ho do posbírký další – sklo s ponecháním indexu UH.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V případě vyřazení předmětů z důvodu neupotřebitelnosti budou pro co největší vypovídací hodnotu sbírky informace, jež vyřazený předmět nesl, i nadále evidovány, bude u nich ovšem uvedeno, že předmět již byl ze sbírky vyřazen.

Zpracovala: Mgr. Olga Mehešová

Podsbírka č. 25 – Jiná – Sbírka Oddělení společenských věd

Podsbírka č. 25 – Jiná – Sbírka Oddělení společenských věd představuje soubor předmětů, které jsou tématicky rozděleny do třech fondů: **Etnografický fond**, **Historický fond** a **Fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků**. V rámci platnosti této koncepce dojde na základě těchto fondů k rozdělení podsbírky a založení nových specializovaných podsbírek, včetně jejich zapsání do CESu. Z toho důvodu jsou jednotlivé fondy popisovány samostatně.

a) Etnografický fond

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Etnografická část podsbírky OSV patří z historického a dokumentačního hlediska k velmi cenným. Pro svou dokumentační hodnotu v oblasti lidové kultury Valašska, zvláště Vsetínska, jí patří nezastupitelné místo.

Pro větší přehlednost je fond rozdělen na 6 dílčích fondů: nejobsáhlejším je **fond dřevěného a kovového nářadí**, který zahrnuje předměty lidové výroby jak řemeslné (kovářství, kolářství, stolařství aj.), tak podomácké (křiváčkářství, brouškařství, výroba textilu a další), předměty z oblasti hospodářství (zemědělské nástroje, včelařství, salašnictví a další), předměty dokladující vybavení domácnosti (nábytek, osvětlení, kuchyňské nářadí aj.); druhým nejrozsáhlejším je **fond národopisného textilu** obsahující především krojové součásti a doplňky většinou z oblasti Vsetínska; dále zde patří **fond lidového umění** sestávající především z dřevořezb, vizovického pečiva, hudebních nástrojů či zvykoslovných předmětů – zejména početné kolekce kraslic a jiných; **fond národopisné keramiky**, kde jsou zastoupeny výrobky nejen valašských hrnčírů, ale i vzácné kusy na Valašsko importované; **fond křiváků a nožů** od valašských křiváčkářů a **fond národopisné dokumentární kresby**, jež v dílech A. Strnadla, K. Hofmana a J. Kobzáně dokumentuje hlavně lidovou výrobu, zemědělství, lidový oděv a architekturu.

Národopisné sbírkové předměty dokumentují především oblast Valašska, zejména Vsetínska, okrajově i jiných regionů (Slovácko, Slovensko), časově zahrnují období od 18. století dodnes.

První předměty etnografické povahy se do muzea dostaly hned po jeho založení. Velká část předmětů pochází z původně soukromých sbírek zakladatele vsetínského muzea MUDr. Sovy a jeho ženy a dalších významných osobností (Bubelové, Pokorní, Obadalové aj.). Tyto často nejstarší přírůstky vsetínského muzea, i když většinou velmi staré a jedinečné, však postrádaly základní provenienční údaje. Teprve po nástupu odborné pracovnice pro etnografii Evy Urbachové v roce 1960 byly starší sbírkové předměty odborně zpracovávány a národopisné sbírky byly postupně systematicky doplňovány, a to sběrem přímo ve Vsetíně nebo v nejbližším okolí, cílenými nákupy nebo dary. Pílí a úsilím této etnografky tak postupně vznikla ojedinělá kolekce předmětů dokumentující lidovou kulturu na Valašsku ve své celistvosti.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Etnografická část podsbírky OSV obsahuje kolem 5.000 evidenčních čísel, což je více než 5.000 kusů sbírkových předmětů. Nejpočetnější je fond dřevěného a kovového nářadí čítající na 1.800 ev. č./ 1.900 kusů, obsáhlým je fond národopisného textilu s 1.059 ev. č./1.159 kusy, následuje fond lidového umění s 650 ev. č./ 850 kusy, fond národopisné keramiky obsahující

463 ev. č./ 485 kusů, fond národopisné dokumentární kresby s celkovým počtem 405 ev. č./ 405 kusů a fond křiváků a nožů čítající na 250 ev. č./ 260 kusů.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty jsou vedeny v přírůstkových, popřípadě inventárních knihách a celá etnografická část podsbírky je ze 100 % zpracována v evidenci I. stupně.

Celkem 96 % předmětů je rovněž zpracováno v evidenci II. stupně. Tyto odborně zpracované předměty mají katalogizační karty, které jsou uloženy jednak v pracovně vedoucí oddělení společenských věd v chronologickém řazení spolu s ostatními kartami z podsbírky OSV, jednak v pracovně etnografa, kde jsou karty řazeny předmětově.

Postupně dochází k digitalizaci národopisných fondů, a to přepisováním starých katalogizačních karet do počítačového systému BACH. Tento počítačový systém byl ovšem pořízen teprve v roce 2009, což celou digitalizaci velmi zbrzdilo. Dosud bylo elektronicky zpracováno asi 13 % z celkového počtu národopisných předmětů.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Národopisné předměty se nalézají ve třech depozitářích vsetínského zámku, některé jsou umístěny ve stálých expozicích muzea a pro nedostatek místa v depozitářích i na chodbách před depozitáři. Předměty z fondu národopisné dokumentární kresby jsou umístěny v kovové mapové skříni v pracovně etnografie. V depozitářích jsou předměty uloženy ve skříních nebo regálech, které však nezajišťují protiprašnost, čímž jsou některé předměty, zejména z fondu textilu, značně ohroženy. Kvůli nedostatečné kapacitě depozitářů pak většina předmětů trpí mechanickým poškozením.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Národopisné předměty bývají díky své jedinečnosti hojně využívány jak domovským muzeem, tak i jinými muzei nejčastěji pro výstavní a expoziční účely (několikrát ročně), anebo jako studijní materiál pro badatele (několik desítek ročně).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem sbírkotvorné činnosti této podsbírky je dokumentace lidové kultury na Valašsku, zejména na Vsetínsku, ve své celistvosti. Proto by měla být tato podsbírka v letech 2010–2015 doplňována o materiál dokumentující současný stav lidové kultury v této oblasti, popřípadě o předměty, jež by ještě zvýšily vypovídací hodnotu stávajících fondů.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Pro co nejvyšší vypovídací hodnotu této podsbírky bude nutné zajistit systematické doplňování jednotlivých fondů o chybějící sbírkový materiál a zabezpečit akvizici předmětů současné lidové kultury na Valašsku, zejména na Vsetínsku (především v odvětvích, v nichž je lidová kultura stále živá – což je zejména lidová výroba, lidové umění a zvykosloví)

Aby byla etnografická část podsbírky OSV doplňována systematicky a obraz dokumentované skutečnosti byl co nejkompletnější, bude nutné zajistit finanční prostředky na cílenou akvizici. Ta byla v posledních letech právě kvůli špatné finanční situaci dosti omezena, a tak byly národopisné fondy odkázány spíše na dary a sběr.

Kvůli ochraně jedinečných sbírkových předmětů bude zapotřebí zajistit větší prostory pro depozitáře a jejich lepší vybavení (protiprašné skříně, posuvné systémy, přístroje zajišťující stálé hodnoty teploty a vlhkosti apod.). U fondu lidového textilu bude potřeba

zabezpečit odborné očištění a ošetření řady sbírkových předmětů ve specializovaném pracovišti.

Pro rychlejší, efektivnější a šetrnější práci se sbírkovými předměty by bylo záhodno provést odborné zpracování všech sbírkových předmětů – katalogizaci, přepsat staré katalogizační karty do systému BACH a provést fotodokumentaci sbírkových předmětů.

Díky své jedinečnosti a ucelenosti budou národopisné fondy po provedení revizí všech fondů etnografické části podsbírky OSV vyděleny z podsbírky OSV a bude zřízena samostatná etnografická podsbírka. Vytvoření samostatné podsbírky při jejím velkém rozsahu zvýší její přehlednost a usnadní práci s ní.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Řádná inventarizace se řídí muzejním zákonem č. 122/2000 Sb. Na základě plánů inventarizací MRV na léta 2003–2012 byla dosud provedena inventarizace etnografické části podsbírky OSV spolu s vyhotovením protokolu o inventarizaci u fondu národopisné dokumentární kresby v roce 2003 (405 ev. č./ 405 ks), fondu národopisného textilu (1.032 ev. č./ 1.159 ks) a keramiky (449 ev. č./ 485 ks) v roce 2008. Na rok 2010 a 2011 jsou plánovány inventarizace zbylých národopisných fondů, a to fondu dřevěného a kovového nářadí (dosud provedena fyzická inventarizace), fondu lidového umění a fondu křiváků a nožů.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V případě vyřazení předmětů z důvodu neupotřebitelnosti budou pro co největší vypovídací hodnotu sbírky informace, jež vyřazený předmět nesl, i nadále evidovány, bude u nich ovšem uvedeno, že předmět již byl ze sbírky vyřazen.

Zpracovala: Mgr. Milada Fohlerová

b) Fond historický

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Historická část podsbírky obsahují fond středověké keramiky, starých tisků, rukopisů, zbraní a zbroje, praporů, pečidel, mincí, bankovek a medailí, textilu 1. a 2. světové války, výrobků regionálních družstev a průmyslových podniků, užitné předměty z vybavení městských i venkovských domácností, úřadů a obchodů, sportovní náčiní, technické přístroje a modely... Významnou součástí sbírky užitého umění je fond ohýbaného nábytku firem Gebrüder Thonet, J. & J. Kohn a dalších tzv. konkurenčních firem.

Sbírky vztahující se k starší minulosti Vsetínska byly získány do muzea vlastní odbornou činností historiků, a to především při terénních výzkumech nebo při opravách památkově chráněných objektů ve správě muzea, jako např. keramika ze sklípků vsetínského zámku. Některé přírůstky byly muzeu darovány nálezci z řad veřejnosti.

Nejstarší historické sbírky pocházejí z doby působení místních spolků (Snaha) a příprav na první národopisné a umělecké výstavy v 90. letech 19. století. Ty byly většinou předány už na přelomu 19. a 20. stol. existující Musejní společnosti ve Valašském Meziříčí. Část sbírek pochází z původně soukromých sběrů zakladatelů vsetínského muzea MUDr. F.Sovy a jeho manželky B. Sovové, i od dalších vlastivědných pracovníků a podporovatelů muzejní

myšlenky (J. Válek, Bubelové, M. Václavek, M. Urbánek, R. Pavlík, rodina Pokorných, Obadalů, Hlaviců a další).

Nejstarší kusy této podsbírky byly uloženy v muzeu bez evidence až do počátku sedmdesátých let, kdy odbornou činností tehdejších historiků (R. Randýsek, J. Volfová, H. Jabůrková od 80. let) začaly být pravidelně evidovány a fond byl rozšiřován především vlastní sběratelskou činností (soudobá dokumentace života zdejších obyvatel), příp. dary nejrůznějších regionálních institucí i jednotlivců.

Samostatnou kapitolou vytváření podsbírky byla tzv. dokumentace současnosti v 70. a 80. letech 20. stol., která plánovaně přispěla do sbírkového fondu oboru historie dokumentací průmyslové a družstevní výroby na Valašsku.

Část historie podsbírky byla a je dále utvářena rovněž v souvislosti s prezentační muzejní činností – s přípravou nových expozic a výstav, jako výsledek výzkumné odborné činnosti a přípravou tiskovin a publikací vydávaných muzeem.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Podsírka obsahuje 11.426 ev. čísel zapsaných v CESu. Z toho historickou část podsbírky tvoří 3.756 ev.č. (etnografickou část podsbírky tvoří 4.670 ev. č. a uměleckohistorickou část, mimo ohýbaný nábytek v minulosti nesprávně označený indexem UH, tvoří cca 3.000 ev.č).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty podsbírky jsou zpracovány v evidenci I. stupně (11.426 ev. č., z toho historická část 3.756 ev. č.) a jsou vedeny v klasických přírůstkových knihách, uložených v pracovně vedoucí oddělení SV. Přírůstky od roku 2002 jsou pravidelně zapisovány i v elektronické podobě – Přírůstkové knize v programu BACH.

V evidenci II. stupně (2.422 i.č., t.j. 64 % z celkového počtu ev.č. historické části podsbírky), označené řadovým číslem bez indexu, je historická část podsbírky vedena na katalogizačních kartách v chronologické řadě a v řadě tematické podle jednotlivých fondů. Karty obou řad jsou uloženy v pracovně historika oddělení společenských věd. Historická část podsbírky není dosud digitalizována v elektronickém programu BACH, s výjimkou části fondů zbraní a militarií a ohýbaného nábytku v celkovém počtu 114 inv. č. (51 i.č. militarií, 63 i.č. ohýbaný nábytek)

Od roku 2002 v souvislosti se zápisem muzejních sbírek do Centrální evidence sbírek na MK ČR byly znovu zavedeny samostatné přírůstkové knihy pro společenskovědní oddělení na pracovištích ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí (samostatné byly do r. 1984, od r. 1984 do r. 2002 fungovala jednotná evidence přírůstků ve společné přírůstkové knize pro obě pracoviště).

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Historická část podsbírky je uložena ve třech depozitářích vsetínského muzea a na depozitární chodbě, společně s ostatními podsbírkami (národopisnou a uměleckohistorickou). Sbírkové předměty jsou uloženy částečně ve skříních, na policích regálů i volně na podlaze podle svého rozměru a charakteru. Kapacita úložného prostoru je v současnosti nedostatečná, bez rezerv.

Stav sbírkových předmětů odpovídá ve většině případů svému stáří a použití. Silně poškozený a znehodnocený materiál se v podsbírce nenachází. Prvotní konzervace se provádí jen u některých přírůstků, dále pak v souvislosti s využíváním exponátů k prezentaci.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Jednotlivé předměty jsou využívány k účelům studijním, výstavním, publikačním i kulturně – výchovným, a to jak na půdě samotného muzea, tak i jinými muzei či institucemi k výstavním účelům nebo jako studijní materiál pro badatele, ojediněle pak jako podklady ke zhotovení současných replik k výstavním účelům.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem vytváření historické sbírky je dokumentace životního stylu obyvatel Vsetínska a doplňkově i okolního Valašska. Historická část podsbírkou byla a je vytvářena a rozšiřována spíše příležitostným sběrem v terénu a při záchranných sběrech, částečně prostřednictvím darů nebo nákupem od jednotlivců, výjimečně pak prostřednictvím obchodu se starožitnostmi.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

- zajistit finanční podporu k doplňování fondu historických průmyslových výrobků (ohýbaný nábytek, Sousedíkovy elektromotory, nožířská výroba, sklářské výrobky, vánoční ozdoby atp.) a vzácnějších památek ze soukromého majetku
- zajistit kvalitnější podmínky pro uložení fondu v depozitářích, včetně rozšíření úložných prostor
- pokračovat v evidenci II. stupně (odborné zpracování dosud nezkatalogizovaných přírůstků)
- postupně převést (u některých nutno zrevidovat staré, často neodborné a neúplné údaje!) staré katalogizační karty do elektronické podoby v programu BACH a současně s tím doplnit záznamy fotodokumentací sbírkových předmětů
- do r. 2012 uskutečnit revizi fondu historie

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Poslední inventarizace podsbírkou – části historické v depozitáři D4 se zápisem a vyhotoveným lokačním seznamem byla provedena v září 1985. Bylo zrevidováno celkem 2.122 ev.č.

Poslední inventarizace podsbírkou – části historické v depozitáři D2 se zápisem a vyhotoveným lokačním seznamem byla provedena v prosinci 1986. Bylo zrevidováno celkem 1.266 ev.č.

Poslední inventarizace fondu starých tisků a rukopisů v depozitáři D4 se zápisem byla provedena v září 1996. Bylo zrevidováno celkem 425 ev.č.

Poslední inventarizace fondu zbraní a militarií v depozitáři D4 se zápisem byla provedena v listopadu 1998. Bylo zrevidováno celkem 116 ev.č.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Vyřazování sbírkových předmětů z evidence sbírek (CES) se řídí Zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy č. 122/2000 Sb., a o změně některých dalších zákonů. Podle něj lze vyřadit předměty pouze z důvodů neupotřebitelnosti a přebytečnosti.

Zpracovala: Mgr. Hana Jabůrková

c) Fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků je druhově nejrozmanitějším umělekohistorickým fondem MRV ve Vsetíně. Fond obsahuje trojrozměrné muzejní památky ze sběrné oblasti Vsetínska, Valašskomeziříčska a Rožnovska, tj. z regionu Valašska, pocházející ze zámeckých mobiliářů, měšťanských domácností, vybavení kostelů aj., a dokumentující charakter a úroveň životního stylu (i bytové kultury) zdejšího obyvatelstva. Jádrem fondu tvoří sbírkové předměty, vztahující se k významným historickým osobnostem regionu (např. z konfiskátu po Maii Baťové, z pozůstalosti po F. Hlavici, J. Válkovi atd.), a uměleckořemeslné a uměleckoprůmyslové výrobky zhotovené na Valašsku (např. nábytek dle návrhů D. Jurkoviče, ohýbaný nábytek firem Gebrüder Thonet a J. & J. Kohn, malovaný porcelán z rožnovské malírny A. Jaroňka atd.). Ve fondu jsou zahrnuty památky z 18. až 20. stol.; nejpočetněji z 19. stol.

Základ fondu položily ve 20. a 30. letech původně soukromé sběry zakladatele vsetínského muzea MUDr. F. Sovy a dalších vlastivědných pracovníků a příznivců muzea (J. Válka aj.). Po roce 1948 fond kvalitativně i kvantitativně rozrostl začleněním konfiskovaného zámeckého mobiliáře z majetku Marie Baťové do muzejních sbírek (234 e.č.). V 50. letech dochází k dalšímu rozšíření fondu (zásluhou např. odkazu F. Hlavici) a poté jsou přírůstky získávány sporadicky formou příležitostných sběrů, darů i akvizic (např. z majetku významných vsetínských rodin). K cílené sbírkotvorné činnosti dochází pouze u význačného profilového fondu ohýbaného nábytku. Zprvu pozvolna v souvislosti s tzv. dokumentací současnosti v 70. a 80. letech 20. stol. (11 e.č./16 ks) a po roce 1989 již plánovitě (1989–1999: 46 e.č./58 ks, 2000–2004: 60 e.č./66 ks). Významnou měrou byl fond, jehož jádro tvoří část soukromé sbírky bratří Thonetů, obohacen akvizicemi ze sbírky předního českého thonetologa, sběratele Jiří Uhlíře. Stagnace sběratelské aktivity nastává po 2005 (zapsáno pouze 2 e.č./2 ks) v důsledku nedostatku finančních prostředků.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Umělekohistorický fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků (648 ev.č.) tvoří:

Sbírkový fond keramiky (194 ev.č.)

Sbírkový fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků z kovu (97 ev.č.)

Sbírkový fond historického nábytku (276 ev.č., z čehož je 152 ev.č. ohýbaného nábytku)

Sbírkový fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků tzv. varií (81 ev.č.).

Sbírkový fond obsahuje dílčí fondy (keramika: 194 ev.č., výrobky z kovu: 92 ev.č., nábytek: 242 ev.č. (z čehož je 123 ev.č. ohýbaného nábytku), varia: 81 ev.č.). Část předmětů je v CESu vedena i v podsбірce č. 15 – výtvarného umění (nábytek: 34 ev.č. (z čehož je 29 ev.č. ohýbaného nábytku), kov: 5 ev.č.).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty jsou vedeny v přírůstkových, popřípadě inventárních knihách a fond je ze 100 % zpracován v evidenci I. stupně.

Dosavadními kurátory (V. Sovadinovou, T. Mikulašíkem, H. Jabůrkovou, O. Mehešovou) bylo v evidenci II. stupně zpracováno v podfondech keramiky 94,8 %, kovu 94,8 %, historického nábytku (včetně ohýbaného) 62,6 % a varií 92,5 %. Katalogizační karty jsou

zahrnutý do číselného katalogu OSV a také vedený v číselné inventární řadě jednotlivých podfondů.

Od roku 2003 dochází k digitalizaci fondu, a to jednak přepisováním starých katalogizačních karet do počítačového systému BACH (doposud kompletně přepsán podfond keramiky), a zápisem nových katalogizačních karet u přírůstků po roce 2001. Dosud bylo zdigitalizováno 29 % z celkového počtu sbírkových předmětů.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Uměleckořemeslné a uměleckoprůmyslové sbírkové předměty se nacházejí ve třech depozitářích vsetínského zámku (D1, D3, D7), některé jsou umístěny v muzejních expozicích na pracovišti ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí, další slouží k reprezentativním účelům v interiérech vsetínského zámku a pro nedostatek místa v depozitářích jsou předměty (nábytek) nevhodně uloženy i na chodbách. V depozitářích jsou drobné předměty z keramiky a kovu, varia i komorní bytové doplňky a drobné nábytkové kusy umístěny ve skříních nebo regálech, které nezajišťují protiprašnost. Alarmující stav je obzvláště v případě uložení keramiky a nábytku v D3, kde jsou jednotlivé kusy nejen nahuštěny v těsné blízkosti, ale i zatíženy stavěním předmětů na sebe (u nábytku až do 2 pater!). Kvůli nedostatečné kapacitě depozitářů je většina předmětů vystavena nebezpečí mechanického poškození a destrukce.

Konzervace a provedení drobných restaurátorských zásahů (včetně retuší) a výjimečně i rozsáhlejších restaurátorských prací probíhá pouze v souvislosti s výstavní činností, tj. s prezentací předmětu na veřejnosti. Důvodem je obsazení restaurátorské dílny pouze jedním restarátorem, který není s to zvládnout potřebný objem práce, odpovídající systematické ochraně sbírkových fondů. Z téže příčiny je kurátor sbírky nucen ujmout se prvotního ošetření přírůstků. V depozitářích je pravidelně sledován a zaznamenáván depozitární režim (teplota, vlhkost).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Fond je hojně využíván jak domovským muzeem, tak i jinými muzei především pro výstavní účely (obzvláště fond historického a ohýbaného nábytku), resp. jako studijní materiál pro badatele a sběratele.

Např. výběr z výstav pořádaných MRV ve Vsetíně (autorka či spoluautorka O. Mehešová): Hliněná krása, současná umělecká keramika a užitá a dekorativní keramika z muzejních sbírek (s M. Fohlerovou) (4. 12. 2005 – 19. 2. 2006, Zámecká galerie Vsetín, Zámek Vsetín - přízemí). Souhra technologie a designu, Ohýbaný nábytek a gobelíny (Lubovnianské múzeum - hrad, 29.4. – 23.9. 2007; Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici, 7.12.2008 – 9.3.2009). Ze zámeckých komnat (3.2. – 3.5. 2009, Zámek Vsetín); Ze zámeckých komnat (autorka H. Jabůrková) (3.2. – 3.5. 2009, Zámek Vsetín); Vsetín na prahu moderní doby – Básník dřeva architekt D. Jurkovič (od 9.9.2010, Zámek Vsetín – expozice 1. patra).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem sbírkotvorné činnosti tohoto fondu je dokumentace historické i současné uměleckořemeslné a uměleckoprůmyslové výroby v regionu, zejména v keramické a nábytkářské tvorbě. V souvislosti s přípravou expozice ohýbaného nábytku v rámci projektu Muzea budoucnosti se zaměřit na produkci firem Gebrüder Thonet a J. & J. Kohn a to v kontextu souhry technologie a designu.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Z hlediska vnitřních priorit systematicky pokračovat v doplňování profilového fondu ohýbaného nábytku, jak z hlediska kvalitativního, tak dokumentačního. Soustředit se i na další významné počiny v nábytkářské tvorbě v regionu od pseudohistorických slohů, secese a funkcionalismu... až po současnost (např. nábytek dle návrhů D. Jurkoviče, architektů – pedagogů i absolventů Státní odborné školy pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí atd.), včetně sběru návrhů, technických výkresů apod. Rozšířit sbírku o uměleckou užitou keramiku regionální provenience od secese a art déco až po současnost. Z hlediska vnějších priorit pokračovat ve sběru uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků z domácností významných osobností regionu, v záchranných akvizicích z pozůstalostí aj.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Inventarizace umělekohistorického fondu uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků probíhala původně po jednotlivých depozitářích, v současné době se inventarizují předměty po jednotlivých fondech. Od zápisu podsbírky do CES v roce 2002 byla provedena celková inventarizace spolu s vyhotovením protokolu o inventarizaci (včetně lokačních seznamů a karet) u fondu keramiky v roce 2008 (185 e.č.) a na přelomu roku 2008-09 u fondu výrobků z kovu (86 e.č.) a fondu varií (57 e.č.). V roce 2009 proběhla fyzická revize fondu historického nábytku a na poslední třetinu roku 2010 je plánováno dokončení této revize, včetně vypracování příslušného protokolu a doprovodných příloh.

V CESu vydělit fond uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků z podsbírky 15 – výtvarného umění a přeřadit ho do podsbírky OSV, v ní odlišit celý fond od ostatních fondů indexem UH před i.č., který je už od doby spravování sbírky kurátory PhDr. T. Mikuláštkem a PhDr. L. Piperkem uveden ve II. stupni evidence na katalogizačních kartách (jedná se o staré katalogizační karty z řady OSV, jejichž inventární čísla byla dodatečně opatřena indexem UH). Případně založit v CESu novou podsbírku další - uměleckořemeslných a uměleckoprůmyslových výrobků.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

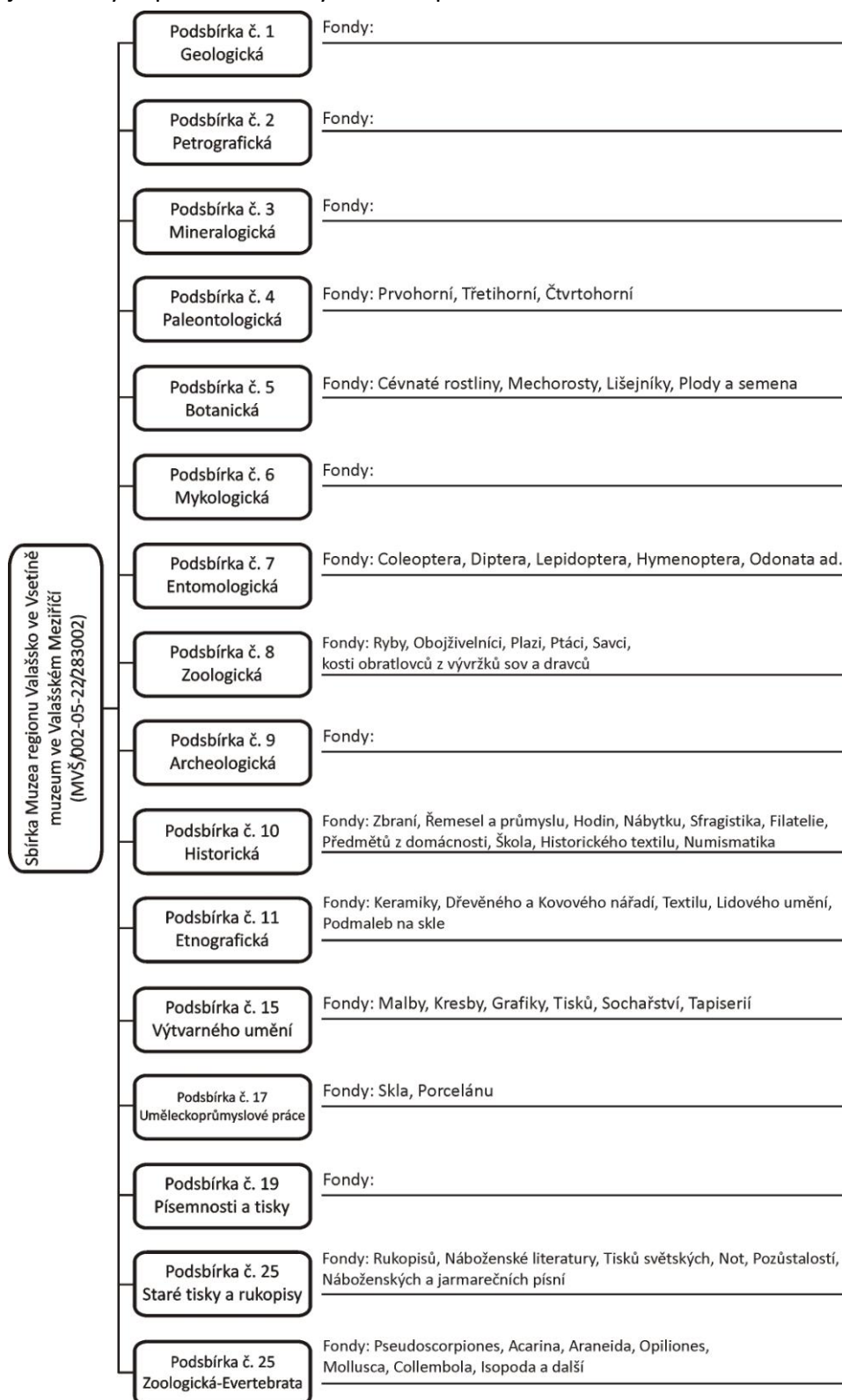
V případě vyřazení předmětů z důvodu neupotřebitelnosti budou pro co největší vypovídací hodnotu sbírky informace, jež vyřazený předmět nesl, i nadále evidovány, bude u nich ovšem uvedeno, že předmět již byl ze sbírky vyřazen.

Zpracovala: Mgr. Olga Mehešová

---

3. Sběrka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, muzeum ve Valašském Meziříčí (MVŠ/002-05-22/283002)

Sběrka se dělí na celkem 16 podsbírek. Přesné rozvržení dílčích fondů v rámci všech jednotlivých podsbírek nebylo dosud provedeno.

Koncepce pro jednotlivé podsbírkky (řazeno dle CESu)

Podsírka č. 1 – Geologická

1. Charakteristika fondu a její členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsírka č. 2 – Petrografická

1. Charakteristika fondu a její členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Petrografická sbírka vznikla na základě starší sbírky. Nejstarší horniny byly do muzejní sbírky sbírány ještě za Musejní společnosti, kdy se zde dostávaly předměty jako dary koncem 19. a počátkem 20. století. Ve sbírce je také zastoupen ucelený soubor sběrů hornin (převážně pískovců a břidlic) z Valašska od evangelického faráře Gustava Říčana z let 1895–1928, který byl zapsán do sbírky z fondu Sovova muzea ve Vsetíně v roce 1971 (76 přír. čísel, 145 kusů). Dále se sbírka dotvářela sběry pracovníků přírodovědného oddělení muzea a dary spolupracovníků a příznivců muzea.

Sbírka obsahuje jak horniny typické pro geologické poměry Valašska – pískovce, slepence, jílovce, pelosiderity, vápence a jiné, tak i exotiku středoevropského regionu, např. erozí modelované karerské mramory donesené sem ledovcem při předposledním zalednění, kdy je odtávající proudy vody zanášely do údolí Bečvy Porubskou bránou (severské žuly, souvky) z oblasti Starého Jičina-Janovic (čelo ledovce).

Kurátorem sbírky byl na počátku 20. století Václav Dědina, pozdější významný český geomorfolog, profesor na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. V druhé polovině 20. století byl v letech 1966–1997 kurátorem sbírky RNDr. Lubomír Brabec a na přelomu 2. a 3. tisíciletí v letech 1997–2008 Miloslav Požár.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Celkem podsírka obsahuje (v evidenci do konce roku 2009) 256 přírůstkových čísel, což je 378 kusů.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Sbírka není vůbec evidována ve 2. stupni evidence a ani není zavedena v počítačové databázi. Je třeba zakoupit geologický modul programu DEMUS 01 a začít zavádět sbírku do počítačové evidence.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Větší část sbírky – staré sběry do roku 1997 – je uložena v depozitáři geologie v Lešné u Valašského Meziříčí. Část sbírek je uložena v umělohmotných krabičkách, část je uložena v papírových krabicích a zabalena do papíru. Pro dlouhodobé skladování v rekonstruovaném objektu a probíhajících stavebních pracích je tato část sbírky zaprášena a bude nutno ji vyčistit. Vzhledem k plánovanému zahájení poslední etapy rekonstrukce zámku bude sbírka v průběhu roku 2010 přestěhována do depozitáře v kasárnách.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Badatelské využití je v případě této sbírky omezeno pouze na studenty středních, případně vysokých škol. Určitou možnost pro amatérské i profesionální badatelské využití lze spatřovat ve sběrech severských hornin z předposledního zalednění. Sbírková je určena pro dokumentaci a prezentaci geologických poměrů regionu.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Sběrovou činnost je třeba zaměřit v následujících letech na oblast údolí Bečvy mezi Kladerubami a Černotínem na sběry exotických severských hornin zanesených do oblasti odtávajícími vodami severského ledovce z předposledního zalednění, jehož čelo dosahovalo na jižní okraj města Nového Jičína. Dále je třeba doplnit sběry hornin z oblastí Rožnovska a Valašskomeziříčska, které jsou ve sbírce jen ojediněle zastoupeny.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

V případě nabídky zajímavých sběrů ze sběrné oblasti muzea ke koupi od regionálních sběratelů, které vhodně doplní muzejní sbírku hornin, je vhodné ji využít. Do CESu v roce 2003 nebyla z neznámých důvodů RNDr. Lubomírem Brabcem zapsána tzv. Káčerova sbírka minerálů a hornin, zakoupená do tehdejšího Vlastivědného ústavu v roce 1966, která je determinována a také z katalogizována jejím sběratelem klasickou metodou strojopisem (341 kusů celkem, z toho 122 kusů hornin). Tento soubor obsahuje vzorky hornin z Valaška, dalších míst Moravy, z Čech i Slovenska. Je nutné ji posoudit kurátorem – geologem, případně externím odborníkem z celkového pohledu celé petrografické sbírky a hodnotné předměty z tohoto souboru zařadit opět do muzejní sbírky. Ty nevhodné, ale vyhovující zařadit do pomocného materiálu, zbývající předměty pak vyřadit.

Sbírkou je nutno uspořádat, předměty přebytečné nebo nesplňující požadavky na existenci v muzejní sbírce vyřadit. Sbírkou je nutné z katalogizovat a zavést do počítačové evidence. Následně je třeba ji posoudit z hlediska její úplnosti – jak dle spektra zastoupení druhů hornin, tak z hlediska valašských podregionů a jednotlivých význačných geologických lokalit – a následně aktualizovat tuto koncepci a vypracovat podrobnější dokument, plán sbírky.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Poslední inventarizace sbírky se datuje k roku 1995, a proto je třeba provést její úplnou inventarizaci i v souvislosti se stěhováním ze zámku Lešná do depozitáře v kasárnách v roce 2010.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Pokud jsou stejné horniny ve více exemplářích z jedné lokality, je třeba duplikáty vyřadit. Dále je třeba navrhnout na vyřazení vzorky rozpadavé, které ztrácejí muzejní hodnotu. Ve sbírce je zapsána ještě řada předmětů z počátků jejího budování, kde není znám původ – lokalita. I tyto předměty bude potřeba postupně ze sbírky vyřadit. Z různých souborů zařazených do sbírky se zde nachází mnoho duplikátů, především vápenců a pískovců.

Zpracoval: RNDr. Karel Pavelka

Podsírka č. 3 – Mineralogická

1. Charakteristika fondu a její členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Původní sbírka minerálů je tvořena nesourodým souborem kusů zakoupených a příležitostně sbíraných odborníky, učiteli i amatérskými geology působícími v regionu, jako byli například V. Dědina, J. Očenášek, V. Kalabis, B. Peroutka a další. Vznikla dary Muzejní společnosti koncem 19. a počátkem 20. století. Tehdy obsahovala pouze 32 kusů minerálů. Jejimi kurátory byli v počátcích především profesori gymnázia. Po obnovení činnosti vzniku muzea po 2. světové válce se o tento fond starali lidé bez přírodovědného vzdělání. Až od roku 1966 byla spravována osobou s částečně geologickým vzděláním, *RNDr. Lubomírem Brabcem*, která se o ni spolu s dalšími geologickými sbírkami staral až do roku 1997. V roce 1978 byly převedeny ze starých sbírek gymnázia ve Valašském Meziříčí minerály, které byly lokalizovány a další byly evidovány v pomocném materiálu k přírodovědným sbírkám. K systematictějšímu sbírání mineralogických dokladů došlo až v letech 1997–2008, kdy bylo v muzeu existovalo samostatné místo geologa. Sbírkou v tomto období svými sběry značně rozšířil kurátor - geolog, *Miloslav Požár*.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Do konce roku 2009 obsahovala podsírka 348 přírůstkových čísel, tj. 805 kusů.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Ve 2. stupni evidence, tedy katalogizováno, není žádné přírůstkové číslo. Rovněž v elektronické podobě není evidováno ani jedno přírůstkové číslo.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Větší část sbírky – staré sběry do roku 1997 – je uložena v depozitáři geologie v Lešné u Valašského Meziříčí. Část sbírek je uložena v umělohmotných krabičkách, část je uložena v papírových krabicích a zabalena do papíru. Pro dlouhodobé skladování v rekonstruovaném objektu a probíhajících stavebních pracích je tato část sbírky zaprášená a bude nutno ji vyčistit. Vzhledem k plánovanému zahájení poslední etapy rekonstrukce zámku bude sbírka v průběhu roku 2010 přestěhována do depozitáře v kasárnách.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Badatelské využití této sbírky dosud nebylo značné, mnohé předměty byly využity při muzejních výstavách (např. Příroda v muzeu, Geologické zajímavosti Valašska a jiné) a v bývalé geologické expozici ve věži vsetínského zámku. Využití je plánované v expozici Příroda Valašska ve věži vsetínského zámku.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015.

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Výsledkem rozšiřování a zkvalitňování sbírky v následujícím období by mělo být komplexnější zastoupení významných podoblastí (střední Pobečví, pleistocenní náplavy Bečvy) i význačných mineralogických lokalit (Petřkovská hůrka, Zubří) a spektra mineralogických vzorků s cílem k přípravě výstavy i článků z této problematiky i k doplnění budoucí expozice přírody Valašska.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Sběry mineralogických dokladů jsou zaměřeny na dokumentaci a prezentaci geologických poměrů regionu, především na exotické minerály (silicity) ze čtvrtohorních uloženin (náplavů) v povodí Bečvy mezi Hustopečemi/B. a Černotínem.

Exponáty mineralogické části budoucí přírodovědné expozice muzea představí takto minerály typické pro hlubokomořské uloženiny původního dávného karpatského moře (pelokarbonáty) a pelokarbonátové, pyritové, markazitové konkrece, jantar, chalcedon, achát, opál, baryt a kalcit.

Rovněž je třeba rozšiřovat sbírku o význačné minerály z druhohorních vyvřelin (Petřkovská hůrka, Zubří) příležitostným vlastním sběrem.

Sbírkové předměty získané vlastním sběrem ve vymezených oblastech je třeba doplňovat nákupy a dary od externích sběratelů v regionu.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Mineralogickou sbírku je třeba v souvislosti se stěhováním její podstatné části z Lešné do kasáren inventarizovat. Je také nezbytné posoudit mineralogickou část tzv. Káčerovy sbírky, zakoupené do muzea v roce 1966, která nebyla z neznámých důvodů zapsána do CESu v roce 2003. Hodnotné předměty zařadit do muzejní sbírky, předměty využitelné např. k popularizačním účelům pak zařadit do pomocného materiálu.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Předměty, které postrádají muzejní hodnotu, tedy předměty ze starých sbírek postrádající údaj hlavně o lokalitě, je třeba ze sbírky vyřadit nebo převést do pomocného materiálu v případě jejich jiné využitelnosti.

Zpracoval: RNDr. Karel Pavelka

Podsírka č. 4 – Paleontologická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Paleontologická sbírka je nejvýznamnější geologickou sbírkou muzea. Uchovává doklady zachovávající zkamenělé zbytky rostlin a živočichů. Zatímco fosilních rostlinných dokladů je několik desítek, zkamenělé zbytky živočichů jsou zastoupeny téměř 1.600 kusy. Počátek sbírky spadá do konce 19. století, kdy bylo Musejní společnosti věnováno 175 kusů zkamenělin z vápencových lomů ve Štramberku, v Jasenicích u Valašského Meziříčí a ve Skaličce. Dále byla doplněna dary i nákupy z lokalit Skalička a Jesenice a také sběry pracovníků přírodovědného oddělení z těchto lokalit i odjinud.

Prvohorní floru útržku karbonu od Choryně představují četné kapradorosty, přesličky a cordaity, vzácně plavuně. Druhohorní fauna je zastoupena vzácnými amonity a ramenonožci svrchní křídly (nové sběry), amonity, ramenonožci, mlži, plži, korály, mechovkami a houbami z exotických vápenců svrchní jury (lokality Choryně, Jesenice, Štramberk, Loučka aj.).

Třetihorní fosilní flora krytosemenných rostlin je zastoupena zkamenělými listy skořicovníků, javorů, zkamenělými dřevy kmenů buků a tisovců a drobnými semeny dosud nespecifikovaných rostlin, nalezených ve výplavech zvětralých pískovců od Lhotky nad

Bečvou. Třetihorní faunu ve sbírkách představují především fosilie četných zbytků paryb (žraločí zuby, žaberní násadce) a ryb, šupiny, kosti i celé kostry především drobných povrchových i hlubokomořských ryb, včetně dravých i se světelnými orgány. Vzácně jsou zastoupeny téměř celé kostry až dvoumetrových exemplářů dravých hlubinných ryb rodu *Anenkelum (Lepidopus)*. Nejmladší doklady třetihorní fauny poslední mořské záplavy v období miocénu, v regionu zastupují fosilie mlžů hřebenatek a ústřic a vrtby skulařů ve vápencích z lokalit Černotín, Teplic a Ústí nad Bečvou.

Čtvrtohorní, pleistocenní fauna je v původní paleontologické sbírce zastoupena zuby mamuta (*Mammuthus primigenius*), z lokality Kelč, stehenní kostí nosorožce srstnatého (*Coelodonta antiquitatis*) z lokality Hrachovec a dosud nelokalizovanou stehenní kostí pabuvola (bizona) z nejmladšího geologického útvaru – holocénu.

Kurátory sbírky byli v počátcích profesori gymnázia ve Valašském Meziříčí, mimo jiné i pozdější významný česky geomorfolog a profesor Karlovy univerzity Janda. Až do 60. let 20 století se o sbírku starali neoborníci. Od roku 1966 ji měl v péči biolog muzea a pozdější zoolog a entomolog, RNDr. Lubomír Brabec. V letech 1997–2008 sbírku spravoval a značně ji rozšířil svými sběry kurátor-geolog Miloslav Požár.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Celkem podsírka obsahuje (v evidenci do konce roku 2009) 1.096 přírůstkových čísel (1.644 kusů).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Sbírka je evidována v 1. stupni pouze klasickou metodou a není vůbec evidována ani klasicky v 2. stupni evidence – není také zavedena v počítačové databázi. Je třeba zakoupit geologický modul programu DEMUS 01 a začít zavádět sbírku do počítačové evidence.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Větší část sbírky – staré sběry do roku 1997 – je uložena v depozitáři geologie v Lešné u Valašského Meziříčí. Část sbírek je uložena v umělohmotných krabičkách, část je uložena v papírových krabicích a zabalena do papíru. Pro dlouhodobé skladování v rekonstruovaném objektu a probíhajících stavebních pracích je tato část sbírky zaprášena a bude nutno ji vyčistit. Vzhledem k plánovanému zahájení poslední etapy rekonstrukce zámku bude sbírka v průběhu roku 2010 přestěhována do depozitáře v kasárnách.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Badatelské využití je v případě paleontologické podsírky největší z geologických sbírek. Mnohé sběry nejsou určeny nebo jsou určeny jen přibližně či do skupin či rodů. I ve starých sběrech jsou předměty, které je potřebné dát posoudit specialistovi (na ryby či hmyz), aby se pokusil o přesnější determinaci. Mnohé sbírkové předměty však stojí za posouzení, zda je ve sbírce ponechat nebo vyřadit. Ve sbírce existuje holotyp od jediného nově popsání druhu pocházejícího ze sbírek Muzea regionu Valašsko – křídlo vážky *Oligoaeschna kwaceki*.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Sběrovou činnost je třeba zaměřit v následujících letech na několik významných lokalit. První oblastí je koryto a niva Bečvy mezi Lhotkou/B., Choryní, Kladerubami a Hustopečemi/B. (karbonský útržek, třetihorní zkameněliny).

Další význačnou lokalitou je oblast Kelče-menilitové souvrství – třetihorní ryby a další organismy obývající moře. Mělo by tak dojít k doplnění sbírky jednak pro potřeby budované

expozice přírody Valašska, ale i pro další popularizaci činnosti muzea a přírodovědného oddělení.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Sbírku především ve starší části je nutno uspořádat, předměty přebytečné nebo nesplňující požadavky na existenci v muzejní sbírce vyřadit. Sbírku je nutné zkatalogizovat a zavést do počítačové evidence. Předměty nedeterminované je třeba postupně konzultacemi kurátora – geologa ve spolupráci se specialisty determinovat. Následně je třeba sbírku zhodnotit, patřičně aktualizovat tuto koncepci a vypracovat podrobnější dokument – plán sbírky.

V případě nabídky zajímavých sběrů ze sběrné oblasti muzea ke koupi od regionálních sběratelů, které vhodně doplní muzejní sbírku zkamenělin, je žádoucí ji využít k doplnění sbírky. Týká se to všech lokalit i podoblastí regionu.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Poslední inventarizace sbírky se datuje k roku 1995, a proto je třeba provést její úplnou inventarizaci do 2–3 let i v souvislosti se stěhováním ze zámku Lešná do depozitáře v kasárnách.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Ve sbírce je zapsána ještě řada předmětů z počátků jejího budování, kde není znám původ – lokalita nebo u nichž se pouze odhaduje, že pochází např. z Jasenic. V případě hodnotných vzorků by bylo třeba zajistit chemický rozbor materiálu pro určení přesného složení horniny pro definitivní určení lokality původu. Mnohé předměty z jedné lokality představují vícenásobnou kopii nebo jen různě velké exempláře od jednoho druhu zkameněliny – je vhodné posoudit, zda budou vyřazeny ze sbírky a přeřazeny do pomocného materiálu nebo navrženy k likvidaci. Předměty poškozené nebo zničené (např. rozbitím), které ztratily muzejní hodnotu je třeba po inventarizaci sbírky navrhnout k vyřazení.

Zpracoval: RNDr. Karel Pavelka

Podsbírka č. 5 – Botanická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

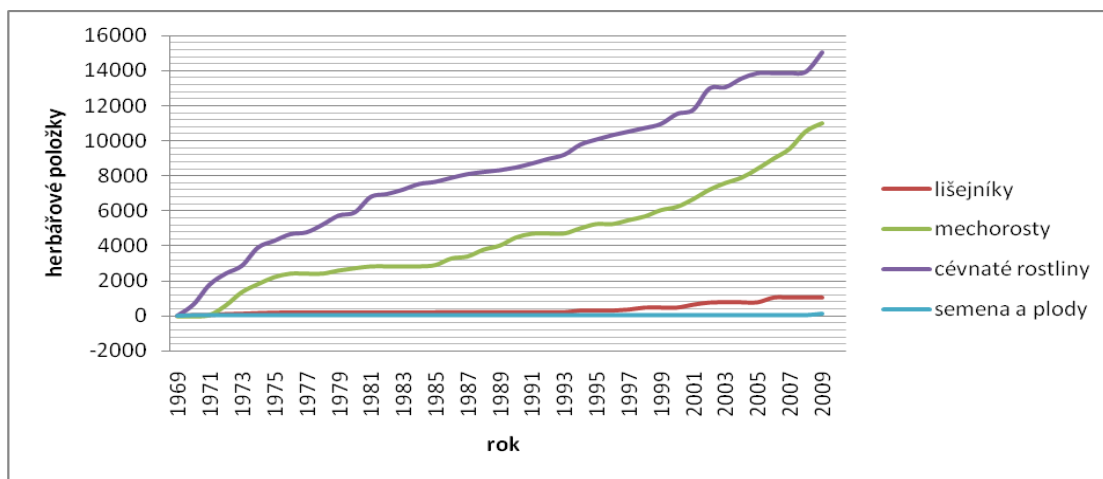
Fond zahrnuje herbářové položky cévnatých rostlin (*Spermatophyta*), mechorostů (*Bryophyta*) a lišejníků (*Lichenes*). V malém počtu jsou zastoupeny také vysušené vzorky semen a plodů našich domácích i exotických keřů a stromů. Botanická sbírka je zaměřena především na cévnaté rostliny a mechorosty.

Základem botanické sbírky se stal materiál sbírkové povahy shromážděný Musejní společností ve Valašském Meziříčí. Základ sbírky tvoří ucelený a obsáhlý „Valašský herbář“, který sestavil František Gogela a v rozmezí let 1898 až 1907 jej daroval Musejní společnosti ve Valašském Meziříčí. Původně byl Gogelův herbář 18ti svazkový, dnes je tento herbář sloučen do 16 svazků a obsahuje téměř 1000 položek převážně z Hostýnských vrchů. Příruční herbář pro Valašsko významných rostlin (19. svazek) obsahuje sběry z Podbeskydské pahorkatiny a z Beskyd. Gogela sestavil také sbírku nejhojnějších mechorostů s 39 druhy, kterou v roce 1911 daroval Musejní společnosti. Další ucelenou botanickou sbírkou jsou dva svazky herbáře Gustava Říčana z 20. let 20. století. Říčanovy cenné sběry byly doplněny

v roce 1978, kdy muzeum získalo svazek se 76 druhy, zvláštnostmi a vzácnostmi květeny vsetínského okresu.

Velkou část botanické sbírky tvoří sběry získané vlastní činností pracovníků muzea při výzkumech v pralesovitých porostech a dalších biotopech regionu a jiné sběry z terénních činností. Dále byla botanická sbírka průběžně doplňována nákupy od amatérských i profesionálních botaniků působících v regionu Vsetínska. Hlavními sběrateli jsou: Oskar Ressel, Milena Kašparová, Jiří Borovička, Ladislav Pokluda, Josef Duda, Martin Dančák, Jana Tkáčiková.

Stabilizovaný růst sbírky v uplynulých letech je patrný z přiloženého diagramu.

Převážná část herbářových položek pochází ze SV Moravy: Hostýnské vrchy, Vsetínské vrchy, Javorníky. Menší část zahrnuje sběry z Moravskoslezských Beskyd, Bílých Karpat a východního a středního Slovenska. Jen ojediněle jsou zastoupeny sběry ze zbytku ČR a z ostatních částí Evropy.

Sbírka byla od svého založení spravována a rozvíjena Ing. Milenou Kašparovou (1969–2004), od roku 2004 pak Mgr. Janou Tkáčikovou.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Ke konci roku 2009 byl celkový počet inv. čísel podsbírky 4441. Celkový počet kusů podsbírky byl 27.169. Nejvíce zastoupenou skupinou v této podsbírce jsou cévnaté rostliny (*Spermatophyta*), jejichž počet dosahuje 15.030 herbářových položek a tvoří cca 55 % sbírkového fondu. Druhou nejpočetnější skupinou jsou mechorosty (*Bryophyta*), s počtem 10.979 herbářových položek, tvořící cca 40 % sbírkového fondu. Další skupiny jsou zastoupeny jen okrajově (lišejníky (*Lichenes*) s 1.057 kusy herbářových položek a semena a plody se 103 vzorky).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Podsbírka je ze 100 % zpracována v 1. stupni, z cca 98 % katalogizována ve druhém stupni dokumentace. V elektronické podobě (program DEMUS) je ke konci roku 2009 zpracováno 10.392 herbářových položek. Téměř kompletně jsou zpracovány mechorosty. Zapsáno je 9.505 ks z celkového počtu 10.940 herbářových položek (87 %) a částečně jsou zpracovány položky cévnatých rostlin. Zapsáno je 887 ks (6 %) z celkového počtu 15.030 ks. Další skupiny nejsou elektronicky zpracovány.

V letech 2010–2015 bude pokračováno v digitalizaci sbírkového fondu, plánováno je dokončení digitalizace mechorostů a cévnatých rostlin. Důkladnou katalogizací dat a dalších okolností, bude vytvořena srovnávací datová základna pro vyhodnocování a plánování

nových sběrů. Výše vybrané skupiny je možno determinovat na druhovou úroveň. Nutné bude pouze částečné zapojení externích specialistů na složité skupiny (rody *Crataegus*, *Hieracium*, *Rosa*, *Salix* aj.). Tyto dva fondy momentálně představují 55 % (cévnaté rostliny) a 40 % (mechorosty) celé sbírky. Jejich zpracování je dosud nedostatečné zejména u cévnatých rostlin, kde dosahuje pouhých 6 %.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsírka je uložena ve dvou samostatných místnostech – část materiálu (herbářové položky cévnatých rostlin, Gogelův herbář, Řičanův herbář, vzorky semen a plodů) je uložena v přízemí v depozitáři č. D16 v budově MRV v zámku Kinských (Muzeum regionu Valašsko, Zámecká 3, Valašské Meziříčí). Herbářové položky mechorostů a lišejníků jsou uloženy v podkroví v pravém křídle budovy v depozitáři č. D14. V obou místnostech jsou pravidelně sledovány teplotní a vlhkostní parametry a další parametry, které by mohly zapříčinit poškození uložených sbírkových kusů. Sběrka je každoročně ošetřována plynováním, desinsekce nového materiálu je zajištěna pomocí desinsekční látky s rychlým účinkem (globol).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Podsírka je pravidelně navštěvována odbornými badateli, kteří využívají fondu ke komplementaci znalostí o rozšíření jednotlivých zájmových skupin. Digitalizací získaná data jsou poskytovány univerzitám, akademickým a dalším institucím a organizacím a badatelům-jednotlivcům pro potřeby přípravy katalogů, síťových atlasů rozšíření a pro použití v samostatných odborných publikacích. Sbírkový fond je navštěvován badateli (cca 10 x ročně). V nemalé míře je využíván při přípravě výstav (min 1 x ročně).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Hlavním úkolem sbírkotvorné činnosti je dokumentace současného stavu flóry a vegetace ve sběrné oblasti muzea. Zlepšení kvality znalostí o rozšíření jednotlivých druhů umožní vyhodnocovat trendy z hlediska ekologického i socioekonomického (z hlediska utlumující se zemědělské činnosti místních obyvatel). Výsledkem bude rozšíření pokrytí sběrné oblasti se zaměřením na biotopy, které z rozličných důvodů v krajině ubývají.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Sbírkotvorná činnost bude zaměřena na posílení zastoupení sbírek cévnatých rostlin (*Spermatophyta*) a mechorostů (*Bryophyta*) s cílem postupně dokumentovat chybějící taxony s prokazatelným výskytem v regionu. Z pohledu systematické botaniky budou průběžně doplňovány i běžnější taxony, které v herbáři dosud nejsou zastoupeny. Prioritu však mají nové a vzácné, dosud nedoložené druhy ze sběrné oblasti muzea, stejně tak i druhy vzácnější dříve doložené nebo uváděné ve starší literatuře a nyní nově ověřené.

Další skupiny podsírky (lišejníky, semena a plody) budou rozšiřovány jen ojediněle, a to vždy exempláři vysoké sbírkové kvality (z pohledu expozičního a biologicko-ochranářského).

Kvantitativní a kvalitativní růst sbírky je založen na čtyřech zdrojích:

- na nákupech sbírek od zpravidla amatérských sběratelů – tento zdroj je závislý na množství finančních prostředků muzea. Vyhledávány a nákupu vybírány budou sbírky místních sběratelů, jejichž jádro bude tvořeno především sběry z definované sběrné oblasti muzea, budou obsahovat převážnou většinu dobře preparovaného a lokalizovaného materiálu, případně budou obsahovat dobře vedenou dokumentaci

ke vzniku sbírky. Nakupované sbírky musí být vhodně rozloženy jak časem vzniku, tak i místem vzniku nutným pro dosažení komplexního pokrytí sběrné oblasti muzea historickými údaji. V současnosti se nabízí k nákupu sbírka mechorostů RNDr. Josefa Dudy z 90. let 20. století z oblasti Moravskoslezských Beskyd.

- na vlastním sběru materiálu – jedná se o materiál dokumentující činnost při řešení vědecko-výzkumných úkolů z floristiky a fytoecologie, a to jak z hlediska konkrétního ohrožení zajímavých lokalit, případně dle ochranných potřeb i vyhlášených nebo nově navrhovaných chráněných území:
  - a) extenzivní pastviny a xerothermní lokality ve sběrné oblasti muzea (ohrožené zarůstáním a upouštěním od soukromého obhospodařování)
  - b) zachovalé přírodní lesy ve sběrné oblasti muzea (ohrožené intenzifikací lesního hospodaření a převodech na jehličnaté monokultury)
  - c) mokřadní biotopy v krajině (luční a lesní prameniště, podmáčené louky a těsná okolí rybníků a vodních toků)
- na darech – z tohoto zdroje pochází většinou jen malé množství materiálu, někdy se jedná jen o ojedinělé položky. Pravidelně jsou muzeu darovávány sběry místních sběratelů v počtu několika desítek kusů za rok.
- na výměně materiálu – jedná se o výměnu duplicitních položek. Nejde o velký počet herbářových položek, ale tímto způsobem lze získat materiál z jinak obtížně dostupných území.

K zvýšení hodnoty podsбірky (hlavně nákupy a zrychlením digitalizace) je plánováno využití mimomuzejních zdrojů (EU, MK ČR).

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

K roku 2009 prošlo řádnou inventarizací 100 % sbírkového fondu botanické podsбірky.

Vzhledem k tomu, že od roku 2010 nastupuje kurátor botanické podsбірky na MD, budou pokračovat řádné inventarizace od roku 2013 v následujícím pořadí: nové přírůstky – cévnaté rostliny, mechorosty, kompletní fond lišejníky, semena a plody, herbář G. A. Říčana, herbář Fr. Gogely, fond cévnaté rostliny a mechorosty (mimo nové přírůstky).

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Ve sbírce budou zachovány sbírkové předměty duplicitní povahy z důvodu možné výměny těchto položek s dalšími institucemi a také z důvodu možného poškození sbírky a nutnosti zachování co nejvyšší vypovídající hodnoty sbírky (duplicitní sbírkové předměty nyní představují cca 1,5 % (350 ks) z celkového rozsahu sbírky. Ze sbírkové evidence budou vyřazovány následující dvě skupiny sbírkových předmětů:

- sbírkové předměty nelokalizované a nedatované.
- sbírkové předměty nevratně a zásadně poškozené (pokud se bude jednat o zásadní sbírkový předmět, nebude tento vyřazen). Informace (určení a nálezové údaje), které nesou sbírkové předměty navržené k vyřazení z důvodu poškození, budou databázovány v oddělené databázi vedené souběžně s hlavním databázovacím programem (zde DEMUS).

Zpracovala: Mgr. Jana Tkačíková

Podsbírka č. 6 – Mykologická

1. Charakteristika fondu a její členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsbírka č. 7 – Entomologická

1. Charakteristika fondu a její členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Zahrnuje většinu řádů třídy hmyz (*Insecta*) uloženou v lihu (hromadné sběry do zemních padacích pastí) a metodou preparace nasucho. V minulosti byly sběry z lihu cíleně převáděny na sběry na sucho, tato činnost v současnosti nepokračuje vzhledem k velkým nárokům vzniklé sbírky na depozitární prostor. Nejstarší sběry pocházejí ze sbírek Ferdinanda Hradila a Gustava Říčana, tyto jsou vedeny jako pomocný materiál vzhledem k převažující chybějící lokalizaci sbírkových kusů. V 60. letech 20. století byla zakoupena sbírka J. Starého (cca 1.500 kusů), provenienčně pocházející hlavně z jižní Moravy. Převážně ze sběrné oblasti MRV pochází nákup sbírky brouků a motýlů Otto a Miroslava Grigových. Obě sbírky byly zakoupeny v roce 2002 a obsahují 6.500 kusů brouků a 2.500 kusů motýlů. V roce 2007 byla zakoupena sbírka motýlů B. Novotného (Hulín) obsahující cca 10.000 kusů. Drtivou část entomologické sbírky tvoří sběry získané vlastní činností pracovníků muzea – hromadné sběry do zemních padacích pastí získané při výzkumech v pralesovitých porostech a dalších biotopech regionu a jiné sběry z terénních činností. Celkový počet dosahuje téměř 250.000 kusů, povětšinou nedeterminováno.

Sbírka byla od svého založení spravována a rozvíjena RNDr. Lubomírem Brabcem (1964–2002). Dále pak RNDr. Karlem Pavelkou (2002–2004). Od roku 2004 pak spravována RNDr. Lukášem Spitzerem.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Celkový počet přírůstkových čísel podsbírky je 5.878. Celkový počet kusů podsbírky je 243.906 ks. Nejvíce zastoupenou skupinou v této podsbírce jsou brouci (*Coleoptera*), jejich počet přesahuje 120.000 kusů (1.507 přír. čísel). Druhou nejpočetnější jsou dvoukřídli (*Diptera*), s počtem 79.076 kusů (1.107 přír. čísel). Další početnou skupinou jsou motýli (*Lepidoptera*), uchovávaní v suchém stavu v počtu přes 30.000 kusů (578 přír. čísel). Další skupiny jsou zastoupeny jen okrajově (z významněji zastoupených čeledí: Hymenoptera (337 přír. čísel / 9.213 ks), Dermaptera (215 přír. čísel / 6.416 ks), Ephemeroptera (71 přír. čísel / 1.260 ks).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Podsbírka je ze 100 % zpracována v 1. stupni, z cca 97 % katalogizována ve druhém stupni dokumentace. Převážně je užito hromadné papírové dokumentace, v elektronické podobě (program DEMUS 01, modul Entomologie) při použití individuálních čísel pro každý sbírkový kus je zpracována jen část sbírky – Lepidoptera, Coleoptera a Odonata. Další skupiny nejsou elektronicky zpracovány a jsou vedeny pouze v papírové dokumentaci.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsbírka je uložena ve dvou samostatných místnostech – část materiálu uložená v lihu v „mokrém“ depozitáři, část preparovaná na sucho v samostatné místnosti s odvětráváním v budově MRV v zámku Kinských (Muzeum regionu Valašsko, Zámecká 3, Valašské Meziříčí).

V obou místnostech jsou pravidelně sledovány teplotní a vlhkostní parametry a další parametry, které by mohly zapříčinit poškození uložených sbírkových kusů. Konzervační médium v materiálu uloženém v lihu je pravidelně doplňováno dokumentátorem. Sbíрка uložená na sucho je každoročně ošetřována plynováním, desinsekce nového materiálu je zajištěna pomocí desinsekční látky s rychlým účinkem (global, Invent).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Podsbířka je pravidelně navštěvována odbornými badateli, kteří využívají fondu ke komplementaci znalostí o rozšíření jednotlivých zájmových skupin. V roce 2010 je plánována revize determinace vybraných skupin brouků a motýlů, dále pak vážek a skupin vyžádaných externími badateli. Digitalizací získaná data jsou poskytovány univerzitám, akademickým a dalším institucím a organizacím a badatelům-jednotlivcům pro potřeby přípravy katalogů, síťových atlasů rozšíření a pro použití v samostatných odborných publikacích. Sbířkový fond je navštěvován badateli (6–13 ročně). V nemalé míře je využíván při přípravě výstav (min 1 x ročně).

4. Střednědobá koncepce sbířkovatelné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbířkovatelné činnosti

Zlepšením kvality znalostí rozšíření hlavně společenstev motýlů a brouků ze sběrné oblasti muzea bude možno vyhodnocovat trendy z hlediska ekologického i socioekonomického (z hlediska utlumující se zemědělské činnosti místních obyvatel). Výsledkem bude rozšíření pokrytí sběrné oblasti se zaměřením na biotopy, které z rozličných důvodů v krajině ubývají. Další skupiny budou sbířány jen omezeně, a to převážně pouze na nejhodnotnějších lokalitách, kde lze předpokládat nejvyšší diverzitu dané skupiny.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbířkovatelné činnosti

Sbířkovatelná činnost bude zaměřena na posílení zastoupení sbířek řádů Lepidoptera a Coleoptera. Zmíněné skupiny patří mezi celorepublikově nejprozkoumanější řády hmyzu. Skupina Diptera není v současnosti vzhledem k momentální absenci odborného determinátora skupiny rozšiřována. Další skupiny podsbířky budou rozšiřovány jen ojediněle, a to vždy exempláři vysoké sbířkové kvality (z pohledu expozičního a biologicko-ochranářského).

Kvantitativní a kvalitativní růst sbířky je založen na třech pilířích:

- na nákupech sbířek od zpravidla amatérských sběratelů – tento zdroj je závislý na množství finančních prostředků muzea. Vyhledávány a nakupu vybířány budou sbířky místních sběratelů, jejichž jádro bude tvořeno především sběry z definované sběrné oblasti muzea, budou obsahovat převážnou většinu dobře preparovaného a lokalizovaného materiálu, případně budou obsahovat dobře vedenou dokumentaci ke vzniku sbířky. Nakupované sbířky musí být vhodně rozloženy jak časem vzniku, tak i místem vzniku nutným pro dosažení komplexního pokrytí sběrné oblasti muzea historickými údaji. V současnosti se nabízí k nákupu několik sbířek převážně zakládané v 70. letech 20. století.
- na vlastním sběru materiálu – jedná se o materiál získaný při práci na vědecko-výzkumných úkolech, při exkursích v rámci různých seminářů a kongresů atd. Vlastními sběry budou posilovány sbířky motýlů a brouků, a to hlavně sběry na v současnosti ohrožených biotopech:

a) extenzivní pastviny a xerothermní lokality ve sběrné oblasti muzea (ohrožené zarůstáním a upouštěním od soukromého maloplošného chovu domácích zvířat či naopak intenzifikací hospodaření)

b) zachovalé přírodní lesy ve sběrné oblasti muzea (ohrožené intenzifikací lesního hospodaření a převodech na jehličnaté monokultury)

c) mokřadní biotopy v krajině (luční a lesní prameniště, podmáčené louky a těsná okolí rybníků a vodních toků)

Materiál bude získáván pomocí světelných lapačů, zemních pastí, ale i zvýrazněním individuálních sběrů. Preparace a uchovávání takto odloveného materiálu bude v suchém stavu (pokud není možné jinak, pak v lihu).

- na darech – z tohoto zdroje pochází většinou jen malé množství materiálu, někdy se jedná jen o ojedinělé položky. Pravidelně jsou muzeu darovávány sběry místních sběratelů v počtu několika set kusů za rok. K zvýšení hodnoty podsbírký (hlavně nákupy a zrychlením digitalizace) je plánováno využití mimomuzejních zdrojů (EU, MK ČR).

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Inventarizace bude prováděna podle schváleného plánu inventarizací MRV. Do roku 2015 bude dokončena inventarizace celé podsbírký. V letech 2010–2015 bude pokračováno v digitalizaci sbírkového fondu, plánováno je dokončení digitalizace sbírký motýlů a brouků. Důkladnou katalogizací dat a dalších okolností, bude vytvořena srovnávací datová základna pro vyhodnocování a plánování nových sběrů. Výše vybrané skupiny je možno determinovat na druhovou úroveň (nutné bude pouze částečné zapojení externích specialistů na složité skupiny). Jejich zpracování je dosud nedostatečné a nedosahuje ani 50 % příslušné části podsbírký.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Ve sbírce budou zachovány sbírkové předměty duplicitní povahy z důvodu budoucího možného poškození sbírký a nutnosti zachování co nejvyšší vypovídající hodnoty sbírký (duplicitní sbírkové předměty nyní nepředstavují víc než 5 % celkového rozsahu sbírký). Ze sbírkové evidence budou vyřazovány následující dvě skupiny sbírkových předmětů:

- sbírkové předměty nelokalizované a nedatované, včetně exemplářů s nedostatečnou lokalizací (příliš široká lokalizace; nevěrohodné a chybné položky)
- sbírkové předměty nevratně a zásadně poškozené (pokud se bude jednat o zásadní sbírkový předmět, nebude tento vyřazen). Informace (určení a nálezové údaje), které nesou sbírkové předměty navržené k vyřazení z důvodu poškození, budou databázovány v oddělené databázi vedené souběžně s hlavním databázovacím programem (zde DEMUS).

Zpracoval: RNDr. Lukáš Spitzer

Podsíbírka č. 8 – Zoologická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Sbírka obratlovců (*Vertebrata*) zahrnuje doklady ze všech tříd – ryby (*Pisces*), obojživelníky (*Amphibia*), plazy (*Reptilia*), ptáky (*Aves*) a savce (*Mammalia*). Doklady jsou uchovávány jako dermoplastické stavěné preparáty, jako balky nebo jsou uloženy v lihu.

Vznik sbírky se datuje již na konec 19. století, do doby založení Musejní společnosti ve Valašském Meziříčí. Z této doby se však zachovalo pouze několik preparátů ptáků a savců. Budování této sbírky na přelomu 19. a 20. století se dělo především pro expoziční účely, přičemž preparáty ptáků a savců byly kupovány od preparátorských firem, především od firmy FALKO v Moravské Ostravě. Malá část dokladů obratlovců se do sbírky dostala jako dary ze zástřelů nebo nálezů z blízkého či širšího okolí města. materiál pro zhotovená preparátů darovali a významní členové Musejní společnosti. Inventář sbírky přírodnin Muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí z let 1886–1890 obsahuje ze zoologie dokonce 14 druhů ryb a 21 kusů obojživelníků a plazů. U ptáků je zapsáno 81 položek, mimo jiné i ostříž lesní a orlovec říční, mandelík hajní, dudek chocholatý, zedníček skalní, morčák velký a další druhy. U savců je zaznamenán pouze 1 kus, a to rejsek horský.

Další velká část starých preparátů ptáků původem z první třetiny 20. století se do muzea dostala ze škol okresu v průběhu 70. až 80. let 20. století. Vzhledem k tomu, že preparáty postrádají lokality původu a s velkou pravděpodobností pocházejí z oblastí mimo region Valašska, jsou nyní evidovány pouze jako pomocný materiál k této sbírce. Bylo mezi nimi však nalezeno několik ptačích druhů, které v České republice již vyhynuly nebo jsou na pokraji vyhynutí, např. mandelík hajní, ťuhýk rudohlavý a ťuhýk menší. Po reparaaci mohou pak preparáty dále sloužit k výstavním účelům. Významným dokladem z konce 19. století je lebka jednoho z posledních medvědů vyskytujících se v této době v Beskydech, zastřeleného u Valašské Bystřice v roce 1885. Mezi cenné patří rovněž několik datovaných a lokalizovaných preparátů tetřeva hlušce, tetřívka obecný nebo orel skalní z Moravskoslezských Beskyd ze začátku 20. století. Ze savců jsou z období 1. poloviny 20. století ojediněle preparáty rysa ostrovida a kočky divoké.

Významnou a hodnotnou součástí této sbírky je větší část sbírky ptáků od sběratele Ferdinanda Hradila z Kelče, budovaná od konce 90. let 19. století do 30. let 20. století. Zahrnuje preparáty z okolí Fryčovic u Frýdku a Kelče. V současnosti tvoří kolekci uloženou v muzeu 377 kusů ptáků (z původních 470) a celkem 209 ptačích druhů. K nejvzácnějším patří samec a samice ťuhýka menšího od Kelče z roku 1905 z hnízdního období. Tento ptačí druh se již na Valašsku jako hnízdící nevyskytuje, stejně jako jinde v České republice.

Systematické budování sbírky obratlovců začalo až se založením přírodovědného oddělení Vlastivědného ústavu Vsetín od roku 1964. Rozšiřovány byly fondy drobných zemních savců a obojživelníků, v menší míře ptáků a ryb a jen okrajově plazů.

Fond ryb (*Pisces*) byl získán převážně sběrem uhynulých jedinců při otravách vsetínské Bečvy v letech 1971 a 1977. Dále je fond doplněn sběry v 90. letech 20. století. Fond obojživelníků (*Amphibia*) pak vznikl cíleným sběrem – přímým odchycem nebo druhotně ze zemních pastí na odchyt hmyzu nebo drobných savců. Fond plazů (*Reptilia*) je nejmenší a jedná se o příležitostné nálezy jedinců v přírodě nebo materiál získaný druhotně ze zemních padacích pastí zaměřených na jiné skupiny živočichů.

U ptáků (*Aves*) je základem sbírky Hradilova sbírka ptáků. Další ptáci byli získáváni do sbírek sběrem uhynulých jedinců a jejich preparací. Několik preparátů pochází z původních sbírek Musejní společnosti z konce 19. a začátku 20. století. Část fondu tvoří hnízda ptáků (148 evid. čísel, 149 kusů) a také jejich vejce (98 evid. čísel, 108 kusů).

Sbírka savců (*Mammalia*) je nejrozsáhlejší a byla cíleně sbírána a rozšiřována činností pracovníků přírodovědného oddělení odchylem do sklapovacích nebo zemních padacích pastí. Malou část fondu tvoří hnízda savců (16 evid. čísel a 16 kusů). Cenné jsou preparáty rysa ostrovida z roku 1956 a kočky divoké. Zvláštním a nejrozsáhlejším fondem podsbírky jsou kosti obratlovců (*Vertebrata*) získané rozbořem vývržků dravců a sov (všechny skupiny obratlovců, především ptáky a savce). Většinu kostí tvoří druhy z řádu savců, další významnější zastoupení mají ptáci a velmi vzácně jsou zastoupeni plazi, obojživelníci a ryby – tento fond patří nyní k nejrozsáhlejším v českých muzeích. Dále byl fond drobných zemních savců rozšířen o stovky dokladů získaných terénním průzkumem Radhošských Beskyd a moravské části Javorníků (K. Pavelka). Na začátku třetího tisíciletí byly získány do sbírky výjimečné sběry – preparáty medvěda hnědého a bobra evropského z oblasti Vsetínska.

Zvláštním fondem sbírky jsou paroží jelenovitých (*Cervidae*) upravené ve formě loveckých trofejí z řádu sudokopytníků (*Artiodactyla*), které byly původně v majetku hrabat Kinských z Vchynic a Tetova na zámku Lešná u Valašského Meziříčí. Ty byly předány muzeu ve Valašském Meziříčí v roce 1955. Z původního fondu celkem 224 kusů paroží byla většina vyřazena pracovníky Slezského muzea v Opavě v roce 1966 z důvodu absence lokalit a roku pořízení trofeje. V muzeu tak zůstalo z původního souboru jen 76 kusů paroží (61 srnčích, 11 ks jeleních a jelence a 4 kusů dančích). Předměty z fondu byly součástí vybavení zámku Lešná a po jeho rekonstrukci by se měly vrátit do jeho interiérů.

Nejvýznamnějším kurátorem přírodovědných sbírek v muzeu ve Valašském Meziříčí byl prof. Jiří Janda, který působil na místním gymnáziu od roku 1895 do roku 1889 v tomto období také správcem přírodovědných sbírek. Na začátku 20. století pak spravoval přírodovědné sbírky Dr. Václav Dědina. O rozšíření sbírky se zasloužili RNDr. Lubomír Brabec a Tomáš Kašpar v 60. a 70. letech, v 80. a 90. letech 20. století pak RNDr. Karel Pavelka.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Celkový počet evidenčních čísel podsbírky je 5.164. Celkový počet kusů podsbírky je 44.821. Podíl jednotlivých systematických skupin obratlovců ve sbírce je následující:

Ryby (*Pisces*) – 246 evid. čísel, obojživelníci (*Amphibia*) – 307 evid. čísel (354 kusů), plazi (*Reptilia*) – 39 evid. čísel (63 kusů), ptáci (*Aves*) – 585 evid. čísel (596 kusů), savci (*Mammalia*) – 2.083 evid. čísel (2.083 kusů), kosti obratlovců z vývržků sov a dravců – 1.904 evid. čísel (42.219 kusů).

Součástí sbírky je také doprovodná dokumentace ke sbírkovým předmětům. Kromě rozměrů nalezených nebo ulovených jedinců a jejich váhy obsahuje údaje o místě jejich. U obojživelníků a ptáků existuje také množství záznamů výskytu na základě jejich vizuálního nebo jen akustického zjištění, které jsou v současnosti databázovány v počítači.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Podsbírka je ze 100 % zpracována v 1. stupni, z cca 75 % katalogizována ve 2. stupni dokumentace klasikou strojopisnou metodou, která byla převedena do elektronické podoby ze 75 %. Další fondy sbírky jsou nekatalogizovány vedeny v samostatné databázi MS ACCESS (kosti obratlovců) z vývržků dravců a sov. Celkový podíl evidence sbírek ve formě databází v PC dosahuje cca 90 %.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsbírka je uložena na dvou místech. Kapalinové preparáty a balky drobných savců jsou uloženy v depozitáři zoologie v přístavku zámku Kinských. První fond v tzv. mokřém depozitáři, druhý v místnosti se sbírkami entomologie. Sběrka ptáků a vajec F. Hradila je uložena zčásti v depozitáři entomologie a zčásti v depozitáři botaniky. V obou místnostech jsou pravidelně sledovány teplotní a vlhkostní veličiny a další parametry, které by mohly zapříčinit poškození uložených sbírkových kusů. Konzervační médium v materiálu uloženém v lihu je pravidelně doplňováno dokumentátorem – správcem depozitáře. Sběrka materiálu preparovaného na sucho je každoročně ošetřována plynováním, desinsekce nového materiálu je zajištěna pomocí desinsekční látky s rychlým účinkem (globol, invet).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Sběrka ptáků Ferdinanda Hradila byla v roce prohlédnuta a zahrnuta do databází sbírek ptáků celé České republiky pracovníkem ornitologické stanice ORNIS při Muzeu Komenského v Přerově.

Materiál je využíván při přípravě výstav (minimálně 1 x ročně), při akcích pro veřejnost (např. Den země, přednášky), je také zapůjčován pro výstavní a expoziční účely muzeí a dalším institucím. Potenciálně je využitelný pro genetické studie v případě hospodářsky využívaných druhů ptáků, ale také jako pozadí pro zjišťování znečištění životního prostředí v minulosti a nyní.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Výsledkem dlouhodobé sbírkotvorné činnosti by mělo být rozšíření a zkvalitnění sbírky se snížením rozsahu bílých míst v průzkumu sběrné oblasti. Měl by být také podchycen stav biotopů, které z rozličných důvodů v krajině ubývají. Jedná se především o dokumentaci ve skupinách obojživelníci, plazi a drobní savci. U třídy ryb (*Pisces*) bude sběr prováděn pouze náhodně nebo při cílených průzkumech jiných odborných institucí.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Obojživelníci a plazi budou získáváni sběrem uhynulých jedinců a také jako vedlejší produkt sběru drobných zemních savců a bezobratlých do zemních padacích pastí. U nich rovněž platí podobné co u ptáků – jejich zjišťování pozorováním nebo i na základě hlasových projevů přináší daleko větší množství poznatků za jednotku času, než jejich cílený sběr.

Vzhledem k daleko větší účinnosti dokumentace výskytu ptactva v regionu neautentickými metodami bude sbírka ptáků rozšiřována jen okrajově – především to budou doklady uhynulých jedinců a především pro účely prezentace v připravované expozici přírody. Většina materiálu bude vedena v pomocné evidenci.

Sbírkotvorná činnost bude zaměřena na posílení zastoupení sbírek z fondu drobných zemních savců z oblasti Vsetínských vrchů, Vizovických vrchů, Hostýnských vrchů a podhůří Bílých Karpat v oblasti Študlova a Valašských Klobouk. Jde o oblasti ležící v sousedních okresech Kroměříž a Zlín, kde není tato složka fauny sledována sousedními muzejními organizacemi. Dále je zapotřebí prověřit znovu známé lokality a rozšíření tzv. boreoalpinních druhů drobných zemních savců (myšivka horská, rejsek horský, hraboš mokřadní), které by dle předpokladů odborníků mělo v naší krajině ubývat. Druhým úkolem je podchytit výskyt drobných savců na mokřadních lokalitách od nivy Bečvy až po horské hřebeny (prameniště) v souvislosti s výše zmíněným jevem i s pokračující fragmentací volné krajiny. Dále je třeba se zaměřit také na extenzivní zemědělskou krajinu nejen v oblasti Horního Vsacka,

Hornolidečska, ale také kolem Valašskomeziříčska. Zde s ohledem na možnost výskytu bělozubky bělobřiché, která by se mohla v souvislosti s oteplováním klimatu objevit v našem regionu jako nový druh. Dále je nutno v nejnižších polohách okresu ověřovat možný výskyt myšice malooké.

U netopýrů je třeba doplnit sbírkový fond o další lokality běžných druhů i o nově objevený druh pro vědu i pro Českou republiku, který se nejspíše vyskytuje v nejnižších částech okresu kolem Valašského Meziříčí a Kelče, o *netopýra alkathoe*. Sběr této skupiny živočichů bude zaměřen především na uhynulé jedince ve volné přírodě, v lidských sídlech nebo na silnicích.

Tyto formy rozšiřování sbírky budou vázány na vlastní akviziční činnost pracovníků PVO. Tedy kurátora-zoologa a preparátora-dokumentátora.

Nákupy budou realizovány jednotlivě v případě hodnotných historických preparátů, případně lebek ptáků nebo větších savců, a to i s přesahem do širších oblastí Moravskoslezských Beskyd.

V letech 2010 – 2015 bude pokračováno v digitalizaci sbírky, především u sbírkového fondu savců a ptáků převodem do programu DEMUS. Půjde o přepis strojopisných katalogizačních karet do počítačové databáze. Mnohým sbírkovým předmětům dosud nejsou přidělena inventární čísla – přidělení inventárních čísel všem sbírkovým předmětům dosud evidovaným pod přírůstkovými čísly je úkolem let 2010 - 2011.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Vzhledem k tomu, že větší část sbírky byla inventarizována v uplynulých pěti letech, zaměří se revize sbírky především na kosti obratlovců z vývržků dravců a sov u období, které neprošlo v uvedeném období inventarizací:

Rok	Počet ev. č.	Počet kusů	Období sběru	Část fondu
2010:	765	24.157	1971-75	kosti Vert. z vývržků sov
2011:	573	5.349	1986, 1992-94	
2012:	zbývající materiál			

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Na základě vyhodnocení výsledků inventarizací jednotlivých fondů sbírky budou z ní vyřazeny předměty, které jsou poškozené, a tedy ztratily muzejní hodnotu. Dále ty, které po celkovém zhodnocení sbírky u fondu drobných savců budou vyhodnoceny jako nadpočetné – tedy více jedinců stejného druhu z jedné lokality a přednostně nedospělí jedinci.

Na druhé straně je reálná množnost převodu některých předmětů z pomocné evidence do sbírky při zjištění skutečností, které by jejich muzejní hodnotu zvýšily (např. zjištění lokality i datace roku jejich získání ze starých historických záznamů či literárních údajů). Preparáty ptáků evidované v pomocném materiálu, které nebudou využity pro plánovanou expozici přírody ve věži vsetínského zámku, bude možné přeřadit do sbírkových fondů (u všech existují údaje o lokalitě původu, datu získání a u většiny z nich jsou známy i míry).

Zpracoval: RNDr. Karel Pavelka

Podsbírka č. 9 – Archeologická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. *Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)*

Podsbírka č. 10 – Historická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. *Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)*

Historická podsbírka patří v muzeu druhově k nejrozmanitějším. Patří do ní řemeslné a průmyslové výrobky, výrobní nástroje, předměty z domácností, školní pomůcky, hudební nástroje, nábytek, historický textil a obuv, hodiny, různé technické pomůcky, sportovní potřeby aj., dále byly přiřazeny k této sbírce známky, mince, bankovky, medaile a plakety, otisky pečetidel (sfragistika), poštovní známky. Všechny mají nějakou spojitost s regionem: byly buď přímo na Valašskomeziříčsku, Rožnovsku, Vsetínsku, popř. Frenštátsku či Novojičínsku vyrobeny anebo alespoň využívány. Jedná se o předměty z 16. – 21 století, výjimku tvoří soubor platidel, z nichž některé jsou výrazně starší.

Základ historické podsbírky vytvořila koncem 19. století tzv. sbírka průmyslová, do které byly vřazovány původně produkty řemeslné, uměleckořemeslné práce a výrobní nástroje. Původně do této sbírky nepatřily zbraně, (které tvořily samostatnou skupinu) a numismatika (rovněž samostatná). V průběhu let se postupně sbírka rozšiřovala a zužovala podle počtu předmětů a potřeb.

Ve třicátých letech byly vypracovány seznamy muzejních sbírek, ze kterých se dovídáme, že se sbírka průmyslových výrobků dělila do skupin: řezby, nádobí, hole, dýmky, hodiny, pečetidla a cechovní předměty, nábytek, hudební nástroje, cín a jiné kovy, kamenné předměty, technické předměty (229 ks), železné předměty (158 ks) a jiné.

Podsbírka historická se začala nejvíc rozšiřovat až po institucionalizaci muzea, kdy do muzejních sbírek přibýly nejvíce předměty z domácností, výrobní nástroje a řemeslné výrobky a z konfiskátu zámku Kinských v Lešné se do muzea dostal soubor nábytku. Od šedesátých let se také postupně rozšiřovala nevelká sbírka historického textilu a v 1959 byl v historické podsbírce zaevidován jako dar početný soubor známek (asi 1100 ks). Kurátoři této podsbírky se velmi často měnili.

1.b. *Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)*

K 31.12.2009 bylo v podsbírce historie evidováno 5.040 předmětů (evidenčních čísel), odhadem se jedná asi o 6.000 ks. V současné době dělíme podsbírku do několika samostatně vedených fondů, vedených na kartách pod společnou signaturou - značenou písmenem „H“.

Historická podsbírka se dělí na tyto fondy:

Fond zbraní: obsahuje 227 inventárních čísel, tj. 250 kusů zbraní a výzbroje. Dělí se dál do několika souborů (oddílů): **Soubor chladných zbraní; Soubor palných zbraní; Soubor předmětů zahrnující výstroj a zbroj.** Všechny předměty v tomto fondu jsou zpracovány v II. evidenci. Každý sbírkový kus je označen touto signaturou „H“, přírůstkovým číslem a kromě toho se objevuje na některých předmětech i staré označení s písmenem "Z" (Zbraně). Ke sbírce je zpracován lístkový katalog ve trojím vyhotovení s řazením podle inventárních čísel. Některé z karet však obsahují řadu nepřesností, nejsou v ní uvedeny základní údaje o dárcích,

stará inventární čísla, předměty jsou zařazeny do nevyhovujících skupin a podskupin apod. Tyto nedostatky by měly být napraveny při počítačovém zpracování.

Fond řemesel a průmyslu: tvoří jej okolo 700 ks předmětů. Ve druhém stupni evidence bylo zatím zpracováno asi 60 % fondu. Katalogizace však v řadě případů není dostatečná a karty bude nutné při prepisu do systému BACH opravit a upřesnit. U nejstarších předmětů platí, že inventární číslo se rovná přírůstkovému a je vedeno bez signatury H. Na předmětech najdeme tři typy čísel: staré inv. (bez signatury H), nové přírůstkové (číslo s lomítkem), nové inventární (se sg. H) Lístkový katalog ve trojím vyhotovení je řazen u tohoto fondu vždy podle inventárních čísel. Je veden jako společný s fondy „předmětů z domácnosti“ a „škola a školní pomůcky“.

Fond hodin a hodinářských výrobků: ve fondu je evidováno okolo 40 ks předmětů. Většina předmětů je zpracována v druhé evidenci, se signaturou H, s číselným řazením v katalogu. Na kartě č. II jsou nalepeny fotografie hodin z několika pohledů. Karty nejsou zatím v počítačové evidenci v systému BACH.

Fond historického textilu (a módních doplňků, textilních hraček apod.): obsahuje okolo 350 evidenčních čísel, tj. asi 500 ks. Asi 70 procent předmětů je zpracováno v II. evidenci pod signaturou „H“. Katalog je ve trojím vyhotovení s řazením podle inventárních čísel. Karty zatím nejsou vedeny v počítačové evidenci.

Fond předmětů z domácnosti: ve fondu je evidováno okolo 300 evidenčních čísel, tj. odhadem 500 ks předmětů. Asi dvě třetiny přírůstků je zpracováno ve II. evidenci. Katalog je veden ve trojím vyhotovení společně s katalogem řemesel, průmyslu a školy. Karty jsou řazeny ve všech katalozích číselně podle inventárních čísel (se sg. H). Při počítačovém katalogu bude nutné vyčlenit fond předmětů z domácnosti do samostatného katalogu.

Fond škola a školní pomůcky: v evidenci je asi 250 čísel, z toho 163 tvoří fond dřevařské školy. Ve II. evidenci zpracováno asi 85 % fondu. Školní pomůcky a výrobky DŠ jsou řazeny v samostatném katalogu „Dřevařské školy“, ostatní předměty z tohoto fondu jsou v celkovém katalogu spolu s řemesly a domácností.

Fond nábytku: zahrnuje umělecký nábytek z Lešné a ostatní muzejní nákupy a dary. Celkem je evidováno ve sbírce asi 150 evid. čísel. (tj. asi 170 ks předmětů). Ve II. stupni je zaevidováno asi 10 % fondu. Karty jsou zčásti vedeny v počítačové evidenci.

Fond sfragistika: tento fond obsahuje 300 evidenčních čísel, tj. 300 ks předmětů. Registrace v I. i II. evidenci 100 %. Katalogizační karty jsou zpracovány ve dvou vyhotoveních, přičemž ve Valašském Meziříčí je pouze katalog z II. karet. Řazen je podle inventárních čísel.

Fond numismatika: tvoří jej okolo 1350 ks čísel. V II. evidenci zpracováno asi 90 % fondu. Katalog je veden samostatně s řazením číselným.

Fond filatelie: tvoří jej 1.087 ks známek. Všechny jsou evidovány v první evidenci v přírůstkové (inventární knize), 787 kusů bylo zkatalogizováno v II. evidenci. Katalogy byly zpracovány ve trojím vyhotovení. Katalog z II. karet je ve Valašském Meziříčí a je řazen podle inventárních čísel.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty jsou vedeny v I. evidenci, ve II. stupni evidence (na katalogizačních kartách) je jich zpracováno asi 80 %.

Cílem muzea je zpracovat celou historickou podsbíрку počítačovou formou v systému BACH, aby byl předmět a údaje o něm pohotově k dispozici badatelům, studentům,

k přípravě výstav apod. Znamená to přepsat staré katalogizační karty do počítače a nové přírůstky už důsledně zpracovávat v systému BACH.

V budoucnosti bude nutné dokončit fotodokumentaci celé historické sbírky a přiřadit ji ke katalogizačním kartám.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Předměty z této podsbírkky jsou uloženy ve více depozitářích – v depozitáři železa, textilu, nábytku, národopisném depozitáři, v kasárnách a částečně v archeologii (v trezoru). Jsou pod pravidelnou kontrolou konzervátora a kurátorů. Konzervátor muzea zajišťuje ošetření předmětu v případě, kdy mu hrozí poškození, popř. před jeho vystavením.

Fyzický stav předmětů je většinou uspokojivý, až na fond historického textilu, který by potřeboval v řadě případů zásah odborného restaurátora. Zvláště spolkové prapory jsou v katastrofálním stavu a hrozí jejich definitivní rozpadnutí. Špatný je rovněž fond hodin, kde by téměř polovina předmětů potřebovala odborný zásah, jinak je nevystavitelná.

Depozitáře muzea pro historickou podsbírkku jsou v současnosti naplněny. V depozitáři železa, kde je většina předmětů uložena, schází prostor a hrozí ukládání předmětů na sebe. Tento stav je nutné urychleně řešit. Nábytek je uložen zčásti zámku Kinských, zčásti v kasárnách, kde občas dochází k výkyvům vlhkosti a navíc i tady je prostor téměř zaplněn.

Řešení nových depozitářů se musí stát v muzeu Valašské Meziříčí, nejen pro podsbírkku historickou, naprostou prioritou.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Historická podsbírkka patří v muzeu k velmi využívaným. Velká část předmětů je neustále na muzejních výstavách na Vsetíně, ve Valašském Meziříčí nebo v jiných muzeích či institucích. Kromě toho se o ni zajímají místní řemeslné firmy, např. kováři, zámečníci, kteří zde mohou navazovat na práci starých mistrů a učit se od nich. Ve fondu dřevařské školy objevují nové náměty ke své práci studenti. Podle historických prací bývají vytvářeny nové interiérové doplňky (např. lustry na radnici Val. Meziříčí).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Historická sbírka je sbírkou otevřenou, neustále rozšiřovanou. V současné době se však stává předmětem diskuse, jaké předměty (zejména u fondu řemesel a průmyslu, předmětů z domácností, historického textilu aj.), se mají do regionálního muzea sbírat. Jsou stírány rozdíly mezi jednotlivými regiony. Znaky, charakteristické pro danou oblast, se vytrácejí: Ubývá klasických řemesel, téměř vše nahrazuje průmyslová výroba velkých podniků, které nevytvářejí konečné produkty, pouze jeho části (DEZA a.s., Cabot s.r.o., Schott s.r.o. aj.).

Výsledkem sbírkotvorné činnosti u podsbírkky historické by mělo být v příštích letech zkvalitnění akviziční činnosti. Odborní pracovníci musí zpřísnit kritéria pro zařazování předmětů do této podsbírkky a získávat pouze předměty zachovalé, v případě přístrojů a nástrojů většinou funkční. Hlavně však bude nutné zvažovat, zda nový přírůstek má potřebnou vypovídací hodnotu odpovídající regionálnímu hledisku.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Podsbírkka historická doplňována nákupy, dary a vlastním sběrem. Prioritou je získávat předměty splňující kritéria určená regionálním muzeím. V rozporuplném případě se při akvizici upřednostňuje též skutečnost, že předmět sice není z regionu, avšak jeho dárce nebo poslední vlastník zde žil a používal ho (nábytek, průmyslové zboží, historický textil, nářadí,

spotřebiče apod.) Tato skutečnost platí zvláště u sběrů z doby socialismu a nedávné současnosti, kde se muzeum snaží doplnit sbírky alespoň z části o předměty charakteristické pro danou dobu (v odívání např. „šustáky“, obuv – „galoše“, spartakiádní oblečení, ve vybavení domácnosti umělohmotné doplňky, nábytek, hračky, elektropřístroje atd.). Důležité bude v těchto případech uvádět při katalogizaci podrobnější informace o majitelích předmětu.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Historická podsírka je revidovaná podle jednotlivých fondů. Do roku 2012 zbývá zinventarizovat zbraní, fond filatelie, fond numismatiky a fond dřevařské školy. U ostatních fondů byla inventarizace provedena.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V podsírce historie bude nutné vyřadit předměty, které chyběly při posledních dvou revizích a doposud nebyly nalezeny.

Zpracovala: Mgr. Jiřina Fabiánová

Podsírka č. 11 – Etnografická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Vzácná národopisná podsírka, jež patří v muzeu k historicky nejcenějším, se skládá z **fondu lidového textilu**, který je tvořen nejčastěji krojovými součástmi a doplňky, **fondu keramiky**, kde jsou zastoupeny především výrobky četných meziříčských dílen hrnčířských a džbánkařských, **fondu dřevěného a kovového náradí**, kam patří předměty dokumentující hospodářství, řemeslnou i podomáckou výrobu (ševcovství, kovářství, výrobu textilu a další), vybavení domácnosti (kuchyňské náradí a náčiní, nábytek a další), **fondu lidového umění**, který sestává z dřevorezeb, hraček, hudebních nástrojů a dalších a velikostí nepřilíš početného, přesto však vzácného **fondu podmaleb na skle**.

Etnografická podsírka eviduje předměty zejména z regionu Valašskomeziříčska a Rožnovska, v menší míře i Vsetínska a okrajově též Frenštátska, Novojičínska, Slovácka a Slovenska. Časově tato podsírka dokumentuje období od 18. do 20. století.

Vznik této podsírky souvisí s přípravami na Národopisnou výstavu československou v Praze roku 1895, po jejímž ukončení se předměty nasbírané na tuto akci dostaly mimo jiné právě do valašskomeziříčského muzea a vytvořily tak základ jedné z historicky nejcenějších sbírek muzea. Největšími donátory nejstarších předmětů národopisné povahy byl spolek Snaha ze Vsetína, manželé Mikyškovi či Joža Orság Vranecký. Národopisné sběry byly původně řazeny do tzv. sbírky průmyslové, s přibývajícím počtem kusů se však velmi záhy vytvořila samostatná sbírka národopisná. Ta byla i nadále průběžně doplňována dary (v letech 1928 a 1932 se značně rostl zejména fond keramiky díky darům a nákupům od meziříčského lékaře MUDr. Bendy), sběrem i cíleným nákupem.

Téměř celá etnografická podsírka byla odborně zpracována teprve ve 2. polovině 20. století etnografkou Evou Urbachovou, na jejíž záslužnou práci se dnes navazuje.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Etnografická podsběrka obsahuje 3.240 ev. č. (podle posledního zápisu do CES – centrální evidence sbírek), což je necelých 4.000 sbírkových předmětů.

Nejobsáhlejším je fond keramiky čítající asi 800 ev. č. / 1.190 kusů, dále fond dřevěného a kovového nářadí s přibližně 980 ev. č. / 1146 kusy, fond textilu s 800 ev. č. / 1.190 kusy, následuje fond lidového umění o velikosti 285 ev. č. / 338 kusů a fond obrázků na skle čítající 75 ev. č. / 75 kusů.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Všechny předměty jsou zpracovány v evidenci I. stupně a jsou zapsány v přírůstkových knihách. Většina předmětů – celkem 96 % je též odborně zpracována v evidenci II. stupně a má tak katalogizační karty, na nichž jsou předměty vedeny pod inventárními čísly začínajícími indexem N. Katalogizační karty v chronologickém řazení jsou uloženy v pracovních historiích, pro větší přehlednost byl vytvořen i předmětový katalog národopisných sbírkových předmětů, který je uložen v pracovních etnografiích ve Vsetíně.

Digitalizace podsběrky národopisu – přepsání starých katalogizačních karet do počítačového systému BACH – byla dosud provedena jen u větší části fondu národopisného textilu, ostatní fondy jsou digitalizovány podle aktuální potřeby. Celkem bylo zdigitalizováno 18 % evidenčních čísel sbírkových předmětů.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Sbírkové předměty podsběrky se nacházejí ve čtyřech depozitářích v budově zámku Kinských, některé kusy nábytku pak v depozitáři v kasárnách, řada předmětů je součástí stálých expozic muzea. V depozitářích jsou pravidelně sledovány vlhkostní a teplotní parametry. Předměty jsou uloženy v regálech a skříních, které však nezajišťují protiprašnost, čímž trpí zejména textilie. V depozitáři textilu se pravidelně vyskytuje plíseň hlavně na kožených a soukenných textilních. V depozitáři v kasárnách jsou předměty ohroženy výkyvy teplot.

Většina předmětů se nalézá v dobrém stavu, je-li zjištěno nějaké poškození, je předmět předán do konzervátorské dílny. Depozitáře, v nichž jsou uloženy předměty z textilu, dřeva a kovu bývají z preventivních důvodů každoročně plynovány. Některé sbírkové předměty z fondu národopisného textilu, na jejichž restaurování není konzervátorská dílna vybavena, by měly být kvůli svému ohrožení prachem odeslány k ošetření na specializované pracoviště.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Národopisné předměty bývají díky své jedinečnosti hojně využívány jak domovským muzeem, tak i jinými muzei nejčastěji pro výstavní a expoziční účely, anebo jako studijní materiál pro badatele.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Cílem sbírkotvorné činnosti této podsběrky je dokumentace lidové kultury na Valašsku, zejména v oblasti Valašskomeziříčska, ve své celistvosti. Proto by měla být tato podsběrka v letech 2010–2015 doplňována o materiál dokumentující současný stav lidové kultury ve sběrné oblasti muzea, popřípadě o předměty, jež by ještě zvýšily vypovídací hodnotu stávajících fondů.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Pro co nejvyšší vypovídací hodnotu této podsběrky bude nutné zajistit systematické doplňování jednotlivých fondů o chybějící sbírkový materiál a zabezpečit akvizici předmětů

současné lidové kultury na Valašsku, zejména na Valašskomeziříčsku (především v oborech, kde je ještě lidová kultura nejživější – což je lidová výroba, lidové umění a zvykosloví)

Kvůli ochraně jedinečných sbírkových předmětů bude zapotřebí zajistit lepší vybavení depozitářů (protiprašné skříně, posuvné systémy, přístroje zajišťující stálé hodnoty teploty a vlhkosti apod.) U fondu lidového textilu bude potřeba zabezpečit odborné očištění a ošetření řady sbírkových předmětů ve specializovaném pracovišti.

Pro rychlejší, efektivnější a šetrnější práci se sbírkovými předměty by bylo záhodno provést odborné zpracování všech sbírkových předmětů – katalogizaci, přepsat staré katalogizační karty do systému BACH a provést fotodokumentaci sbírkových předmětů.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Na základě plánů inventarizací MRV na léta 2003–2012 byla dosud provedena inventarizace fondu lidového textilu v roce 2006, ostatní fondy etnografické podsbírkou budou inventarizovány v roce 2011.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V případě vyřazení předmětů z důvodu neupotřebitelnosti budou pro co největší vypovídací hodnotu sbírky informace, jež vyřazený předmět nesl, i nadále evidovány, bude u nich ovšem uvedeno, že předmět již byl ze sbírky vyřazen.

Zpracovala: Mgr. Milada Fohlerová

Podsírka č. 15 – Výtvarného umění

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Předměty z podsírkou výtvarného umění pocházejí hlavně z území Valašskomeziříčska, Rožnovska a Vsetínska. Předměty pocházejí z období od 17. století po současnost. Sírka je systematicky tvořena až od druhé poloviny 20. století. Podsírku výtvarného umění tvoří obrazy, kresby, grafiky, sochy a gobelíny. Její součástí je i tzv. Suchomelova sbírka, tvořena zejména grafikami českých výtvarníků a konfiskát obrazů a soch ze zámku v Lešné u Lhotky nad Bečvou.

Podsírka výtvarného umění má své počátky ve sbírce *fotografií a obrazů*, která se vyčlenila v roce 1898. Zahrnovala (vedle zvlášť zmíněných fotografií) kromě maleb i kresby a grafiky. První zaznamenané přírůstky pocházejí ze zmíněného roku.

V dalším roce byly již dary obrazů hojnější a do sbírek přibývají i první drobné sošky. V roce 1899 byla také založena „malá galerie obrazů rodáků valašských“. V dalších letech se od společné sbírky oddělila *sbírka obrazů* (podle záznamů ve *Sborníku musejní společnosti* to bylo v letech 1904-5), obohacená i díky Národopisné výstavě československé o studie s lidovými valašskými náměty a ze sbírky *průmyslové* byla zvlášť vyjmuta *sbírka řezeb*. V roce 1928 již obsahovala sbírka obrazů 87 položek a soch bylo zaznamenáno 22 kusů. V letech třicátých se sbírka obrazů více než zdvojnásobila – čítala 221 předmětů, mezi nimiž byly olejomalby, akvarely, pastely, malby na skle, grafiky a kresby. Značným přírůstkem (300 ev. čísel) do sbírky výtvarného umění byl konfiskát ze zámku hrabat Kinských v Lešné u Valašského Meziříčí, který byl do muzea ve Valašském Meziříčí převezen ještě v roce 1945 a 12. ledna 1948 byl muzeu předán do majetku. Do sbírek tak byly zařazeny malby a grafiky z

konce 17. a hlavně z 18. a 19. století, mezi nimi portréty šlechticů např. od E. F. Herberta, malby s historickými náměty od I. Weindlicha a J. Švandy či soubor rytin s loveckou tematikou od J. E. Ridingera.

Z konfiskátu zámku v Lešné pochází i první přírůstek do později založené sbírky tapiserií – pozdně renesanční gobelín s námětem Zuzany a starců. V prvních letech po institucionalizaci muzea zůstávala sbírka výtvarného umění rozdělena na tři základní skupiny, které byly samostatně zapsány do inventárních knih – *obrazy, sochy a drobné řezby*. K dalšímu užšímu rozdělení došlo až se změnou způsobu katalogizace, kdy se jednotlivé zpracované předměty začaly opět zaznamenávat do lístkového katalogu. Asi od konce 60. let 20. století vznikaly skupiny, ze kterých se postupně vyvíjely dnešní fondy – nejprve fond („podskupina“) *gobelínů* (tapiserií) a od konce 80. let byl PhDr. T. Mikulašíkem zaveden logický systém i do původní sbírky obrazů a vznikly tak fondy *malby, kresby, grafiky, plastiky a tisků*, které se spolu se sbírkou *gobelínů* staly podskupinami sbírky *umělecké historie*. V roce 1987 byla ze sbírky umělecké historie zvláště vyčleněna sbírka Adolfa Suchomela, vytvořená z děl, které prof. Suchomel postupně věnoval muzeu a z děl, která byla zakoupena z jeho odkazu ke zřízení galerie ve Valašském Meziříčí. Původní Suchomelova sbírka maleb, kreseb a grafik byla postupně doplněna i o čtyři díla sochařská a dvě textilní aplikace.

V souvislosti se zápisem do CES byla celá *sbírka umělecké historie* označena jako *sbírka výtvarného umění*. Dále se o sbírku staraly kurátorky Mgr. Olga Mehešová a Mgr. Kamila Valoušková.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Sbírka výtvarného umění obsahuje k závěru roku 2009 2.110 evidenčních čísel, které jsou zapsány i v CES. Je to cca 2.790 sbírkových předmětů. Inventární číslo předmětů evidovaných v lístkovém katalogu začíná písmeny UH. Lískový katalog je ve čtverém vyhotovení podle dvou systémů – autorský, řazený abecedně a rozdělený podle fondů a číselný, řazený vzestupně bez ohledu na jednotlivé fondy. Dva katalogy jsou uloženy v pracovně historiků, další dva v sídle organizace, tedy na Vsetíně. Základními údaji v katalogu jsou popisy předmětů včetně určení materiálu a techniky, identifikace autora, případně časové zařazení. Katalogové listy s přírůstky do roku 1994 jsou doplněny černobílými fotografiemi.

Fond malby obsahuje cca 400 evidenčních čísel. Jednotlivé předměty sbírky jsou označeny nálepkou s razítkem a přírůstkovým a inventárním číslem. U starších předmětů je uvedeno i původní inventární číslo. Předměty umístěné v depozitáři obrazů (D3) jsou navíc označeny i přesnou lokací. Starší muzejní předměty jsou zaznamenány v inventární knize, část z nich byla nově z katalogizována a zařazena do katalogu lístkového. Záznamy v inventárních knihách jsou velmi stručné, a proto by bylo vhodné je náležitě přepracovat a přidělit jim nové inventární číslo s indexem UH (jedná se o 80 ev. č.). Katalogizace byla prováděna na konci 50. a 60. let 20. století, od konce let osmdesátých probíhala systematicky. Průběžně se sbírka zpracovává v programu BACH.

Fond kresby obsahuje cca 320 evidenčních čísel. Předměty jsou označeny nálepkou s razítkem a evidenčními čísly. Předměty umístěné v depozitáři obrazů (D3) jsou navíc označeny i přesnou lokací. Lískový katalog byl zpracováván od konce 80. let 20. století. Kresby zaznamenané pouze v inventárních knihách (22 ev. č.) bude nutno pro jejich velmi stručnou charakteristiku znovu zpracovat a přidělit jim i nové inventární číslo. Průběžně se sbírka zpracovává v programu BACH.

Fond grafiky obsahuje cca 800 evidenčních čísel. Grafické listy jsou označeny nálepkou s razítkem a evidenčními čísly, u většiny je razítko umístěno přímo na listu. Rámované grafiky

umístěné v depozitáři obrazů (D3) jsou navíc označeny i přesnou lokací. Fotografie na lístkovém katalogu je někdy nahrazena zmenšenou černobílou kopií samotné grafiky, pořízenou často přímo na formát katalogového listu. Grafické listy byly katalogizovány na přelomu 50. a 60. let 20. století do inventární knihy, lístkový katalog byl vytvářen od konce 80. let 20. století. Záznamy z inventárních knih (180 ev. č.) však bude nutné pro jejich stručnost přepracovat a předmětům přidělit nové inventární číslo. Průběžně se sbírka zpracovává v programu BACH.

Fond tisků obsahuje cca 200 evidenčních čísel. Předměty jsou označeny nálepkou s razítkem a evidenčními čísly, v některých případech je razítko umístěno přímo na tiskovinu. Lístkový katalog vznikl od konce 80. let 20. století, fotografie předmětu na lístcích je někdy nahrazena zmenšenou černobílou kopií tisku. Průběžně se sbírka zpracovává v programu BACH.

Fond sochařství obsahuje cca 200 evidenčních čísel. Předměty jsou označeny evidenčními čísly napsanými přímo na předmět a štítky s razítkem a evid. číslem, které jsou k nim přivázány. V lístkovém katalogu je zaznamenáno pouze 5 předmětů, jejichž inventární číslo začíná písmeny UH. Ostatní předměty zpracované v II. stupni registrace jsou zaznamenány v inventárních knihách, ovšem údaje o nich jsou velmi stručné a bude nutno je v budoucnu znovu zkatalogizovat a přidělit jim nové inventární číslo. Katalogizace proběhla ve dvou fázích: na přelomu 60. a 70. let do inventárních knih a na přelomu 80. a 90. let 20. století na katalogové listy. Vzhledem k tomu, že stará inventární čísla předmětů se často shodují, do CES byla téměř polovina sbírky zapsána s provizorním indexem S nebo Ř před inventárním číslem, určeným na základě toho, ve které ze dvou inventárních knih jsou předměty evidovány. V plánu je i zpracování sbírky v programu BACH.

Fond tapiserií je tvořen 75 evidenčními čísly. Předměty jsou označeny nášivkou obsahující evidenční čísla. Lístkový katalog byl zpracováván v 80. letech 20. století a od počátku nového tisíciletí. Průběžně se sbírka zpracovává v programu BACH.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Jednotlivé fondy jsou postupně zpracovávány do Je potřeba dokončit přepis karet na počítači do programu BACH a nově zkatalogizovat staré. stupně evidence. Zároveň je pořizována jejich fotografická dokumentace, která je spolu s kartou zaváděna do databáze programu Bach. Dosud je většina muzejních předmětů zaznamenána pouze v inventárních knihách.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Sbírka výtvarného umění se nachází v pěti depozitářích, část sbírky je vystavena ve stálé expozici muzea (tapiserie, kresba, malba, sochařství), část sbírky tvoří výzdobu budovy muzea (malba). Vlhkost a teplota depozitářů je pravidelně kontrolována konzervátorem.

Fond malby je uložen ve třech depozitářích, dvě rozměrná plátna - nástrovní obrazy ze zámku v Lešné u Valašského Meziříčí – tvoří základ jedné části stálé expozice, další jsou umístěny expozici Kavárnička Antonína Duřpeka a asi 5 obrazů je součástí výzdoby zámku. Předměty v depozitáři obrazů D3 jsou zavěšeny na posuvných pletivových rámech umístěných na železné konstrukci. Veškeré předměty z tohoto depozitáře jsou v dobrém stavu, případně jsou mírně poškozeny bez nutnosti ošetření. Depozitář je třeba vysušovat, jinak hrozí vznik plísně na rámech i obrazech. Rámované obrazy v depozitáři D7 jsou uloženy v kovových regálech, neadjustované malby jsou v rozměrných kovových zásuvkách v depozitáři D11. Malby v policích jsou ve většině případů poškozeny, necelé tři desítky maleb

vyžadují ošetření restaurátora, u dalších asi dvou desítek maleb postačí jednodušší ošetření. Rozměrné obrazy se nacházejí v depozitáři D11 (nově oddělená vnitřní prostora depozitáře).

Asi polovina obrazů je více či méně poškozena a vyžaduje v budoucnu zásah konzervátora nebo restaurátora.

Fondy kresby, grafiky a tisků jsou umístěny ve dvou depozitářích v přízemí zámku, devět děl je součástí stálé expozice. Rámovaná a zasklená díla se nacházejí v depozitáři obrazů D3, jsou zpravidla v dobrém stavu. Neadjustované sbírkové předměty jsou umístěny v papírových složkách v kovových zásuvkách v depozitáři D11.

Sbírkové předměty jsou v dobrém stavu nebo s mírným poškozením.

Fond sochařství je umístěn v přízemí zámku v depozitáři plastik D1 a ve stálé expozici. Většina kamenných soch a deponátů je pak umístěna v Lapidáriu, bývalém kostelíku sv. Trojice ve Valašském Meziříčí. Některá závěsná díla visí na stěně depozitáře, část menších sbírkových předmětů stojí v kovových policích při stěně, drobné sošky jsou umístěny v uzavíratelných skříních či vitrínách. Ostatní sochy stojí volně na podlaze.

Rozměrnější práce jsou často poškozeny. Část sbírky vyžaduje jednodušší ošetření, více než desítku sbírkových předmětů bude třeba ošetřit restaurátorem.

Polovina **fondy tapiserií** je umístěna ve stálé expozici, ostatní předměty se nacházejí na patře depozitáře textilu D5. Drobnější práce jsou v uzavíratelných skříních, deset rozměrnějších kusů je pouze překryto igelitem.

Většina tapiserií umístěných ve stálé expozici je zaprášená a vyžaduje odborné vyčištění.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Sbírka výtvarného umění bývá nejčastěji používána pro výstavní účely a to i jinými institucemi formou zápujček, v menší míře pak jako studijní (případně dokumentační) materiál.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Sbírka je doplňována formou nákupů a darů, zřídka sběrem. Směrodatným údajem pro přijetí předmětu do sbírky je jeho souvztažnost s regionem (tedy i osobnost autora výtvarného díla), umělecká hodnota, stav zachování a vzhledem k častému nákupu předmětů nabývá na významu i upotřebitelnost ve skladbě sbírky.

Celou sbírku je třeba cíleně doplňovat o současná umělecká díla a to nejen „zavedených“ autorů, ale i výtvarníků mladší generace, kteří často po studiu vysokých uměleckých škol z regionu odcházejí. Dále je třeba i nadále vyhledávat možnosti k získání starých uměleckých děl (spolupráce s církví, získávání originálních exponátů např. pro lapidárium při nahrazování sochařských děl kopiemi atd.).

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Důležitým bodem je zpracování souboru uměleckých předmětů z konfiskátu zámku Lešná. Vzhledem k významným fotografům v regionu je také potřeba zvážit možnost založení fondu fotografie.

Vzhledem k významu fondu gobelínů je pro muzeum nezbytné získat do sbírky tapiserií současné dílo, např. vytvořené v rámci projektu *Actual Textile Art*. Pro další vývoj sbírky a význam muzea ve městě je nutná i užší spolupráce se zdejší Moravskou gobelínovou manufakturou.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Fond malby (400 ev. č. – 20 % sbírky)

Depozitáře: D3, D7, D11

Rok poslední revize: 1999

Plánovaná revize: 2010

Fond kresby (320 ev. č. – 16 % sbírky)

Depozitáře: D3, D7, D11

Rok poslední revize: 1999

Plánovaná revize: 2010

Fond grafiky (800 ev. č. - 40 % sbírky)

Depozitáře: D3, D7, D11

Rok poslední revize: 1999

Plánovaná revize: 2010

Fond tisků (200 ev. č. – 10 % sbírky)

Depozitáře: D3, D7, D11

Rok poslední revize: 1999

Plánovaná revize: 2010

Fond sochařství (200 ev. č. – 10 % sbírky)

Depozitáře: D1, (D10?), Trojice

Rok poslední revize: 2001

Plánovaná revize: do 2011

Fond tapiserií (75 ev. č. – 4 % sbírky)

Depozitáře: D5

Rok poslední revize: 2000

Plánovaná revize: 2010

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Z podsbírkou Výtvarné umění se postupně vyřazují předměty duplicitní a poškozené.

Zpracovala Mgr. Kamila Valoušková, doplnila MgA. Jitka Skočková

Podsíbírka č. 17 – Uměleckoprůmyslové práce

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsíbírka uměleckoprůmyslových prací obsahuje předměty pocházející převážně z Valašskomeziříčska (zejména z krásenských skláren), v menší míře i z Rožnovska. Předměty pocházejí zejména z období od druhé poloviny 19. století po současnost. Největší soubor předmětů, kolekce osvětlovacího skla, byl do sbírky zařazen v 60. letech 20. století. Podsíbírku uměleckoprůmyslových prací tvoří zejména sklo, převážně osvětlovací, z menší části také porcelán.

Podsíbírka uměleckoprůmyslových prací vznikla teprve nedávno, v souvislosti se zápisem do CES, kdy došlo ke spojení rozsáhlé *sbírky skla* se *sbírkou porcelánu*. Ovšem historie samotné sbírky skla sahá k počátkům 20. století. Musejní společnost ve Valašském Meziříčí, založená roku 1884, měla zpočátku čtyři základní sbírky, z nichž jedna byla nazvána *sbírkou průmyslovou*. Ta přetrvala i po jemnějším rozčlenění předmětů do devíti sbírek, ke kterému došlo v roce 1898. Do této sbírky patřily jak řemeslné produkty a výrobní nástroje, tak i práce uměleckořemeslné – první přírůstek do pozdější sbírky skla pochází z roku 1899. Sbíráno bylo především nápojové a užitkové sklo. Postupně se sbírka skla ze sbírky průmyslové vyčlenila, i když byla ještě spojena se sbírkou cínu. Ve třicátých letech je již cín oddělen, ale sbírka skla samostatně vedena nebyla. Až v souvislosti se vznikem Vlastivědného ústavu ve Vsetíně, ke kterému valašskomeziříčské muzeum přináleželo, se obrátila pozornost sbírkotvorné činnosti i k předmětům uměleckoprůmyslové výroby a tedy i k produkci krásenských skláren. Zásadní zlom nastal v roce 1965, kdy v národním podniku Osvětlovací sklo ve Valašském Meziříčí byla

zrušena vzorkovna skla a muzeu se naskytla příležitost celou kolekci a doklady vývoje závodu převzít.

Byla tak vytvořena ojedinělá sbírka osvětlovacího skla, čítající více než 2300 předmětů, která byla prvotně zpracovávána PhDr. Alenou Podzemnou. Spolu s předměty byly získány i starší katalogy, vzorníky, technologické spisy a nákresy svítidel. Sběrka skla je nadále odborně doplňována a zpracovávána. Dále se o sbírku staraly kurátorky Mgr. Olga Mehešová a Mgr. Kamila Valoušková.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Podsbírka uměleckoprůmyslových prací obsahuje k závěru roku 2009 3.844 evidenčních čísel, které jsou zapsány i v CES. Je to cca 4.500 sbírkových předmětů. Lístkový katalog byl zpracováván pouze pro fond skla. Katalog je ve trojím vyhotovení – dva číselné chronologické, z nichž jeden je uložen v sídle organizace (Vsetín) a jeden předmětný – ty jsou uloženy v pracovně historiků. Ostatní předměty zpracované ve II. stupni evidence jsou zaznamenány ve třech inventárních knihách – dvě z nich obsahují pouze předměty z fondu skla. Fotografiemi je doplněna pouze část katalogových lístků zpracovaná v osmdesátých letech 20. století.

Fond skla obsahuje cca 3500 evidenčních čísel.

Předměty zpracované ve II. stupni registrace jsou označeny pouze inventárním číslem, napsaným na předmět buď tuší (číslo je pak zalakováno) nebo akrylátovou barvou. Přírůstková čísla jsou napsána buď akrylátovou barvou přímo na předmět, nebo jsou na předmětu umístěny papírové samolepky s číslem. Do roku 1966 byly předměty evidovány v inventárních knihách „*Staré musejní předměty*“ a „*Sklo, drobná plastika, obrázky na skle*“ a jejich inventární číslo se sestává pouze z číslice. Od roku 1966 předchází číslici index „S“ a předměty jsou až do konce roku 1983 evidovány ve dvou svazcích samostatných knih. Výše zmíněný lístkový katalog vznikl v letech 1973–1987. Předměty zaznamenané ve dvou nejstarších inventárních knihách (tedy bez indexu „S“, celkem 259 čísel) jsou nedostatečně zpracovány, a v budoucnu bude nutno je znovu zkatologizovat.

Fond porcelánu obsahuje cca 340 evidenčních čísel.

Předměty jsou označeny pouze jedním evidenčním číslem, stejnými způsoby jako u skla – tedy buď tuší, barvou, nebo formou samolepky. Porcelán ve II. stupni evidence je zaznamenan v inventární knize „*Staré musejní předměty*“. Záznamy však nevyhovují dnešním požadavkům na katalogizaci a v budoucnu bude třeba je znovu zpracovat a přidělit předmětům nová inventární čísla.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Fond je průběžně zpracováván do 2. stupně evidence. Zároveň probíhá digitalizace fondu. Je třeba zapsat všechny sbírkové předměty do programu BACH v PC a přepsat a doplnit záznamy v inventárních knihách do lístkového katalogu (prostřednictvím BACHu).

Důležité je také doplnit fotodokumentaci sbírky. Dále pak dokončit systematické uložení, zařadit a zpracovat dokumentaci k fondu skla do sbírky písemností a tisků. Na základě zhodnocení významu neevidovaných osvětlovacích skel v D10 je zapotřebí zvážít jejich zápis do sbírky či do pomocného materiálu.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Fond skla je uložen ve dvou depozitářích: D9 – depozitáři skla a D10 – depozitáři keramiky a porcelánu. V obou případech jsou předměty uloženy na dřevěných policích. V depozitáři skla se nacházejí ještě technologické materiály k osvětlovacímu sklu

z 60. až 80. let 20. století a množství návrhů na stínidla. Katalogy výrobků krásenských skláren jsou uloženy v pracovně historiků. Část předmětů je navíc součástí stálé expozice *Sklo a gobelíny* a *Valašské Meziříčí v zrcadle dějin*. Předměty jsou v celkově dobrém stavu, malá část z nich je mírně poškozena, ale ošetřena (slepení rozbitých částí) konzervátorem.

Fond porcelánu je uložen v depozitáři D10 – keramiky a porcelánu. Část předmětů je součástí stálé expozice *Kavárnička Antonína Duřpeka* a *Nástrovní obrazy z Lešné* a v zámeckých pokojích. Předměty jsou v dobrém stavu, nepatrná část je mírně poškozena a ošetřena konzervátorem (slepení rozbitých částí).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Sbírka používána především k výstavním účelům. Fond skla vedle toho slouží často i k účelům studijním (zejména pak dokumentace), a to i pro zahraniční badatele. Fond porcelánu je jako studijní a dokumentační materiál používán především v souvislosti s regionem.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Pro rozvoj podsbírký skla je třeba nadále doplňovat kolekci z krásenských skláren, zejména pak soubory nápojového a užitkového skla. U skla osvětlovacího je třeba se zaměřit na výrobu ze závěru 20. století a doplnit případné chybějící exempláře z konce 19. a počátku 20. století. Vzhledem k tomu, že valašskomeziříčské Osvětlovací sklo – LARES s.r.o. ukončilo výrobu, bude třeba jednak urychleně doplnit chybějící dokumentaci k tomuto podniku, a také zaměřit se více na v současné době jedinou uměleckoprůmyslovou sklářskou organizaci regionu – Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou ve Valašském Meziříčí. Pro tvorbu sbírky, a vzhledem k jejímu významu v koncepci muzea i pro celé muzeum, je nutné navázat úzkou spolupráci se sklářskou školou a obohacovat sbírku např. o kvalitní maturitní práce studentů či o sklářská díla pedagogů školy.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Sbírka uměleckoprůmyslových prací je doplňována prostřednictvím darů, sběru a nákupů, především od místních obyvatel a stále častěji i z místního starožitnictví. Pro přijetí do sbírky jsou vybírány zejména předměty pocházející z místních skláren, případně z jiných regionálních skláren. Předměty pocházející z jiných podniků (což se týká především porcelánu) jsou do sbírky přijímány pouze, je-li prokázáno výrazné spojení s regionem.

Je zapotřebí udržovat spolupráci se SUPŠS ve Valašském Meziříčí, která se po zrušení skláren stala jediným pokračovatelem výroby uměleckého skla v našem městě.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Fond skla (3.500 ev. č. – 91 % sbírky)   **Fond porcelánu** (340 ev. č. – 9 % sbírky)

Depozitáře: D9, D10

Depozitáře: D4, D10

Rok poslední revize: 2003

Rok poslední revize: 2004

Plánovaná revize: do 2013

Plánovaná revize: do 2014

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Z podsbírký Umělecko průmyslové práce se postupně vyřazují předměty duplicitní a poškozené.

Zpracovala: Mgr. Kamila Valoušková, doplnila MgA. Jitka Skočková

Podsbírka č. 19 – Písemnosti a tisky

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsbírka písemností a tisků obsahuje dokumentační materiály často archivní povahy. Dokumentuje rozvoj řemesel a průmyslu v regionu, činnost organizací, spolků, kulturní život i život jednotlivců. Obsahuje rovněž fond kartografického materiálu.

Tato podsbírka doplňuje po stránce dokumentační ostatní podsbírky. Jsou v ní evidovány plakáty, pozvánky, katalogy, drobné tisky, osobní dokumenty, reklamní a propagační materiály, brožury, mapy, korepondence, kalendáře, školní výkresy, čísla novin apod. Je neustále aktuálně rozšiřována především sběrem.

Zahrnuje období od 18. do 21. století, výjimečně několik starších materiálů ze století 16.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Podsbírka značená v muzeu signaturou HL (historické listiny) se začala prakticky tvořit až v sedmdesátých letech. Do této doby bylo mezi dokumentačními materiály zaevidováno pouze několik předmětů, zvláště kartografický materiál. Koncem šedesátých a hlavně v průběhu let sedmdesátých začalo muzeum sbírat soudobou dokumentaci z regionu a ta byla postupně doplňována historickým dokumentačním materiálem.

Celá podsbírka soudobé dokumentace je regionální, zahrnuje sběrnou oblast Valašskomeziříčska, v menší míře Rožnovska, Vsetínska, z části také Frenštátska a Novojičínska. Podsbírka je převážně tvořena vlastním sběrem a dary místních občanů i organizací.

Během let se postupně daří doplňovat podsbírku o zajímavé a ojedinělé dokumenty z 19. a počátku 20. století, např. výroční zprávy Odborné školy pro zpracování dřeva, učební pomůcky a výkresy žáků této školy, výroční zprávy gymnázia, různé firemní materiály, které mapují rozvoj průmyslu na Valašsku v tomto období.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Podsbírka písemností a tisků čítá přibližně 1.800 evidenčních čísel (k 31.12.2009), což představuje okolo 5.000 kusů předmětů dokumentační či archivní povahy.

Každý předmět v podsbírce je označen razítkem a evidenčním číslem, přičemž přírůstková čísla mají všechny předměty, inventární číslo s označením HL pouze ty, které už byly zpracovány v II. stupni evidence. K podsbírce je veden lístkový katalog ve trojím vyhotovení s řazením podle inventárních čísel. Nové přírůstky do muzea se v současné době průběžně zpracovávají v I. a II. evidenci počítačovou metodou v systému BACH. Zároveň jsou převáděny záznamy ze starého lístkového katalogu do počítačové evidence, což umožní vyhledávání dokumentů podle předmětových hesel, datace apod. Do 31. 12 2009 bylo touto formou zaevidováno přibližně 900 karet.

Vzhledem k obrovskému počtu kusů dokumentačního materiálu je nutné kompletně zpracovat podsbírku počítačovou metodou, aby mohlo dojít k vyřazení duplicitních dokumentů a aby byla sbírka informačně dostupnější pro uživatele. Zároveň je nutné ke kartám zavést fotodokumentaci, resp. zdigitalizovat předměty.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsbírka písemností a tisků je uložena částečně v depozitáři starých tisků (fond DŠ), většina předmětů je však v depozitáři D2 společně se sbírkou řemesel a zbraní, což není vyhovující.

Materiály jsou uloženy převážně v kartónových krabicích řazených podle čísel na kovových regálech, plakáty a mapy jsou v mapových skříních. V depozitářích je pravidelně kontrolována vlhkost a teplota. Vzhledem k různorodosti materiálů v depozitáři D2 však není možné zajistit optimální podmínky pro všechny předměty.

Podsbírka je v poměrně zachovalém stavu. Základní ošetření v případě nutnosti provádí konzervátor muzea (podlepení plakátů, map, jejich částečné vyčištění apod.).

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Podsbírka písemností a tisků je jednou z nejvyužívanějších muzejních sbírek vzhledem ke snadnému přemísťování a rozmanitosti materiálů, které mají vysokou vypovídající hodnotu. Jednotlivé předměty z tohoto fondu se využívají jako doprovodný materiál téměř u každé výstavy, při přednáškách a besedách, slouží jako studijní materiál pro badatele, studenty a zájemce o historii.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Sbírka písemností a tisků je cílevědomě doplňována sběrem, dary z pozůstalostí občanů, v menší míře nákupy, (pouze pokud se jedná o významný historický dokumentační materiál). Cílem sbírkotvorné činnosti je doplňovat podsbírku o dokumenty a písemnosti, jež by následně zvýšily vypovídající hodnotu všech muzejních podbírek.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Vzhledem k dlouhodobým záměrům muzea, tzn. především orientací na region, se pracovníci snaží akviziční činností doplnit chybějící historické mezery v dokumentaci a zároveň podchytit současnost, tzn. sbírat materiály týkající se společenského a kulturního života ve městě a okolí, navazovat spolupráci se současnými podniky, drobnými živnostníky, podnikateli, umělci a získávat jejich propagační materiály, ceníky, fotografie, katalogy apod. Podobná spolupráce probíhá a bude probíhat i nadále se školami a místními organizacemi.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Poslední celková inventarizace byla provedena v r. 2005. Byly při ní zrevidovány všechny předměty v podsbírce, kromě fondu dřevařské školy, kde bude provedena inventarizace v r. 2010. Vzhledem k různorodosti materiálů bude v budoucnu vhodné rozdělit podsbírku do menších dílčích fondů a provádět inventarizaci postupně (např. fond plakátů, soubor kartografického materiálu apod.)

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

V podsbírce písemností a tisků se vyskytuje řada duplikátů, které by bylo vhodné z ní vyřadit z důvodu přebytečnosti.

Zpracovala: Mgr. Jiřina Fabiánová

Podsbírka č. 25 Jiná – Zoologická-Evertebrata

1. Charakteristika fondu a její členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Zahrnuje většinu řádů členovců uloženou v lihu (hromadné sběry do zemních padacích pastí), jen velmi malá část je preparována metodou preparace nasucho. Drtivou část entomologické

sbírky tvoří sběry získané vlastní činností pracovníků muzea – hromadné sběry do zemních padacích pastí získané při výzkumech v pralesovitých porostech a dalších biotopech regionu a jiné sběry z terénních činností. Celkový počet dosahuje téměř 120.000 kusů, povětšinou nedeterminováno.

Sbírka byla od svého založení spravována a rozvíjena RNDr. Lubomírem Brabcem (1964–2002). Dále pak RNDr. Karlem Pavelkou (2002–2004). Od roku 2004 pak spravována RNDr. Lukášem Spitzerem.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

Celkový počet přírůstkových čísel podsbírky je 2556. Celkový počet kusů podsbírky je 121.11 ks. Nejvíce zastoupenou skupinou v této podsbírce jsou chvostokoci (*Collembola*), jejich počet dosahuje 41.240 kusů (309 přír. čísel). Druhou nejpočetnější jsou roztoči (*Acarina*), s počtem 26.670 kusů (306 přír. čísel). Další početnou skupinou jsou pavouci (*Araneida*), v počtu 21.303 kusů (410 přír. čísel) a sekáči (*Opiliones*) v počtu 17.147 (298 přír. čísel). Další skupiny jsou zastoupeny jen okrajově (z významněji zastoupených čeledí: Mollusca (324 přír. čísel / 5296 ks), Isopoda (163 přír. čísel / 3583 ks), Pseudoscorpiones (223 přír. čísel / 1605 ks).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Podsíbírka je ze 100 % zpracována v 1. stupni, z 100 % katalogizována ve druhém stupni dokumentace. Užito je pouze hromadné papírové dokumentace.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsíbírka je uložena ve samostatné místnosti – uložena v lihu v „mokrém“ depozitáři v budově MRV v zámku Kinských (Muzeum regionu Valašsko, Zámecká 3, Valašské Meziříčí). V místnosti jsou pravidelně sledovány teplotní a vlhkostní parametry a další parametry, které by mohly zapříčinit poškození uložených sbírkových kusů. Konzervační médium v materiálu uloženém v lihu je pravidelně doplňováno dokumentátorem.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Podsíbírka je pravidelně navštěvována odbornými badateli, kteří využívají fondu ke komplementaci znalostí o rozšíření jednotlivých zájmových skupin. V roce 2010 je plánována revize determinace vybraných skupin vyžádaných externími badateli. V případě digitalizace podsbírky budou získaná data poskytována univerzitám, akademickým a dalším institucím a organizacím a badatelům-jednotlivcům pro potřeby přípravy katalogů, síťových atlasů rozšíření a pro použití v samostatných odborných publikacích. Sbírkový fond je navštěvován badateli (cca 2x ročně). Využíván je i při přípravě výstav (min 1 x ročně).

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Zlepšením kvality znalostí rozšíření hlavně společenstev pavouků a Myriapod ze sběrné oblasti muzea bude možno vyhodnocovat trendy z hlediska ekologického i socioekonomického (z hlediska utlumující se zemědělské činnosti místních obyvatel). Výsledkem bude rozšíření pokrytí sběrné oblasti se zaměřením na biotopy, které z rozličných důvodů v krajině ubývají. Další skupiny budou sbírány jen omezeně, a to převážně pouze na nejvhodnějších lokalitách, kde lze předpokládat nejvyšší diverzitu dané skupiny.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Sbírkotvorná činnost bude zaměřena na posílení zastoupení sbírek pavoučků a Myriapod (obojí vzhledem k dostupnosti determinátorů). Zmíněné skupiny patří mezi celorepublikově

nejprozkoumanější řády hmyzu. Další skupiny nejsou v současnosti vzhledem k momentální absenci odborného determinátora rozšiřovány. Tyto skupiny podsbírky budou rozšiřovány jen ojediněle, a to vždy exempláři vysoké sbírkové kvality (z pohledu expozičního a biologicko-ochranářského).

Kvantitativní a kvalitativní růst sbírky je založen na třech pilířích:

- na nákupech sbírek od zpravidla amatérských sběratelů – tento zdroj je závislý na množství finančních prostředků muzea. Vyhledávány a nákupu vybírány budou sbírky místních sběratelů, jejichž jádro bude tvořeno především sběry z definované sběrné oblasti muzea, budou obsahovat převážnou většinu dobře preparovaného a lokalizovaného materiálu, případně budou obsahovat dobře vedenou dokumentaci ke vzniku sbírky. Nakupované sbírky musí být vhodně rozloženy jak časem vzniku, tak i místem vzniku nutným pro dosažení komplexního pokrytí sběrné oblasti muzea historickými údaji.
- na vlastním sběru materiálu – jedná se o materiál získaný při práci na vědecko-výzkumných úkolech, při exkurzích v rámci různých seminářů a kongresů atd. Vlastními sběry budou posilovány sbírky motýlů a brouků, a to hlavně sběry na v současnosti ohrožených biotopech:
  - a) extenzivní pastviny a xerothermní lokality ve sběrné oblasti muzea (ohrožené zarůstáním a upouštěním od soukromého maloplošného chovu domácích zvířat či naopak intenzifikací hospodaření)
  - b) zachovalé přírodní lesy ve sběrné oblasti muzea (ohrožené intenzifikací lesního hospodaření a převodech na jehličnaté monokultury)
  - c) mokřadní biotopy v krajině (luční a lesní prameniště, podmáčené louky a těsná okolí rybníků a vodních toků)

Materiál bude získáván pomocí světelných lapačů, zemních pastí, ale i zvýrazněním individuálních sběrů. Preparace a uchovávání takto odloveného materiálu bude v suchém stavu (pokud není možné jinak, pak v lihu).

- na darech – z tohoto zdroje pochází většinou jen malé množství materiálu, někdy se jedná jen o ojedinělé položky. Pravidelně jsou muzeu darovány sběry místních sběratelů v počtu několika set kusů za rok. K zvýšení hodnoty podsbírky (hlavně nákupy a zrychlením digitalizace) je plánováno využití mimomuzejních zdrojů (EU, MK ČR).

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Inventarizace bude prováděna podle schváleného plánu inventarizací MRV. Do roku 2015 bude dokončena inventarizace celé podsbírky. V letech 2010–2015 bude v souladu s prováděnou inventarizací podsbírky přikročeno v digitalizaci sbírkového fondu. Důkladnou katalogizací dat a dalších okolností, bude vytvořena srovnávací datová základna pro vyhodnocování a plánování nových sběrů. Výše vybrané skupiny je možno determinovat na druhovou úroveň (nutné bude pouze částečné zapojení externích specialistů na determinačně složitě skupiny).

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Ve sbírce budou zachovány sbírkové předměty duplicitní povahy z důvodu budoucího možného poškození sbírky a nutnosti zachování co nejvyšší vypovídající hodnoty sbírky (duplicitní sbírkové předměty nyní nepředstavují víc než 5 % celkového rozsahu sbírky). Ze sbírkové evidence budou vyřazovány následující dvě skupiny sbírkových předmětů:

- sbírkové předměty nelokalizované a nedatované, včetně exemplářů s nedostatečnou lokalizací (příliš široká lokalizace; nevěrohodné a chybné položky)
- sbírkové předměty nevratně a zásadně poškozené (pokud se bude jednat o zásadní sbírkový předmět, nebude tento vyřazen). Informace (určení a nálezové údaje), které nesou sbírkové předměty navržené k vyřazení z důvodu poškození, budou databázovány v oddělené databázi vedené souběžně s hlavním databázovacím programem (zde DEMUS).

Zpracoval: RNDr. Lukáš Spitzer

Podsbírka č. 25 – jiná – Staré tisky a rukopisy

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsbírka staré tisky a rukopisy obsahuje asi 3.900 evidenčních čísel předmětů – starých tisků, rukopisů, not a materiálů z pozůstalostí významných osobností regionu. K nejvzácnějším patří dva prvotisky: Bible pražská z r. 1488 a Nový zákon z r. 1497/98 a také tisky z 15. století z významných českých tiskáren. Většinou se jedná o tisky vydané do roku 1800, avšak v případě jarmarečních písní či tisků vztahujících se k regionu jsou zařazovány do podsbírky i vydání ze století devatenáctého. Rukopisy, noty pozůstalostní materiály zahrnují dobu od 18. století po současnost.

Pro podsbírku starých tisků a rukopisů platí, že přes rozdílnost místa vydání, téměř všechny předměty pocházejí ze sběrné oblasti Valašskomeziříčska, Vsetínska a Rožnovska, popř. Frenštátska. Autoři rukopisů mají svůj původ v regionu.

Sbírka starých tisků má svůj základ před vznikem Muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí, resp. muzea, v r. 1884. Při Občanské záložně vznikla už v r. 1871 knihovna, která byla neustále doplňována, a z níž se vyčlenil v r. 1884 soubor starých tisků darovaný záložnou Musejní společnosti. Cenné přírůstky získalo muzeum ještě koncem 19. století a následně počátkem století dvacátého, kdy podsbírku obohatil cennými dary páter Eduard Domlivil (1845–1921), dlouholetý předseda Musejní společnosti. Ve 30. letech 20. století věnoval muzeu řadu starých tisků meziříčský lékař Fr. Benda.

Od padesátých let je podsbírka spravována odbornými pracovníky muzea, kteří získali část gymnaziální knihovny se vzácnými starými tisky vydanými nejen v českých, ale též zahraničních věhlasných tiskárnách. Od r. 2002 byly do podsbírky evidenčně přiřazeny pozůstalosti významným regionálních osobností, které do muzejních fondů získávali odborní muzejní pracovníci od 2. poloviny 20. století do současnosti.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

V podsbírce bylo evidováno k 31.12.2009 3.966 předmětů (starých tisků, rukopisů, náboženských a jarmarečních písní, not a pozůstalostního materiálu).

Každý předmět ve podsbírce starých tisků je označen razítkem muzea a evidenčními čísly, tj. číslem přírůstkovým (ve všech exemplářích) a číslem inventárním s indexem "L", (pokud již byla provedena evidence II. stupně). Dále se v knihách objevuje číslo, pod kterým bychom tisk našli v "Knihopisu starých tisků". Všechny tisky jsou označeny štítkem s inventárním číslem na hřbetě knihy.

Ke sbírce je zpracován lístkový katalog ve trojím vyhotovení. Katalogizační lístky jsou řazeny v prvním katalogu podle přírůstkových čísel, v dalších dvou jsou lístky seřazeny tématicky do dílčích sbírek a oddílů a v nich řazeny abecedně. Katalogizace starých tisků byla prováděna v sedmdesátých a osmdesátých letech. Jejím základem je bibliografický údaj v souladu s pravidly katalogizace starých tisků a rukopisů. Popis obsahuje pouze základní údaje, v některých případech je popis zcela nedostatečný. Velký kus práce na poli katalogizace odvedla kurátorka p. A. Studeníková, která zkatalogizovala velkou část starých tisků a spolupracovala při této činnosti s odborníky z jiných muzeí.

Podsbírka je rozdělena do několika fondů

Fond rukopisů obsahuje 158 ks rukopisných knih, stupeň registrace v II. evidenci 100%, fyzický stav: průměrný.

Fond náboženské literatury obsahuje mimo jiné významný soubor 63 ks Třanovského tisků, soubor 48 ks postil a soubor 60 ks biblí - mezi nimi prvotisky Bible české z r. 1488 a Nový zákon z r. 1497, šestidílnou Bibli kralickou a jednodílnou Kralickou bibli, Benátskou bibli z r. 1506, bible "melantrišky", několik kusů Bible svatováclavské, Bible hallské, prešpurské atd. Stupeň registrace ve II. evidenci 100 %. Fyzický stav: u řady cenných tisků velmi špatný, jinak průměrný.

Fond náboženských a jarmarečních písní zahrnuje přes 800 ks drobných tisků uchovaných buď jednotlivě nebo v tzv. špalíčcích. Ve II. stupni evidence zpracováno 100% fondu. Fyzický stav: špatný, neboť se jedná o dokumenty vydávané na nekvalitním papíře a často používané.

Fond tisků světských obsahuje soubory kronik, kalendářů, kratochvilného čtení, slovníků, učebnic, odborných publikací, kuchařských a lékařských knih. Vše zpracováno ve II. stupni evidence. Fyzický stav: u několika cenných tisků velmi špatný, jinak průměrný.

Fond not má vlastní číselnou řadu i signaturu. Dělí se do dvou souborů (oddílů) na noty tištěné a noty ručně psané. Jedná se o uzavřenou sbírku s 250 evidenčními čísly notového materiálu. Noty jsou evidovány formou zápisů do samostatné knihy s označením "Noty". Stupeň registrace: 100%. Fyzický stav: dobrý.

Fond pozůstalostí je evidován pod signaturou „P“ a dále v číselných řadách. Každá pozůstalost má vedený vlastní inventář podle archivního zákona.

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Ve druhém stupni evidence je zpracováno 100 % sbírkových předmětů následujících fondů: rukopisy, náboženský literatura, náboženské a jarmareční písně, tisky světské a noty. Není zpracován fond pozůstalostí.

Katalog starých tisků kompletně veden též na počítači v systému BACH. Při počítačovém zpracování je katalogizační karta doplňována o chybějící informace, např. o dárcích, o nově zjištěné údaje o předmětu, jsou opravovány chybné údaje. Podle možností jsou na karty v PC přidávány též foto titulních listů, významných stran knih, popř. foto vazby.

U podsbírky starých tisků a rukopisů bude nutné dokončit částečnou fotodokumentaci předmětů a přenést je na karty. Pro kompletní digitalizaci byly vytipovány nejcennější staré tisky a rukopisy, např. vydání Třanovského knih ze 17. století, 2 prvotisky Bible benátská, tisky z kralické tiskárny aj.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Podsbírka je umístěna v dřevěných uzavíratelných skříních v depozitáři v přízemí zámku Kinských, v suché místnosti, která má poměrně stálou teplotu a vlhkost. Tyto parametry jsou

pravidelně kontrolovány a v rámci možností, v případě nepříznivých ukazatelů, regulovány. Na regálech jsou k dispozici lokační karty. V místnosti je zabezpečovací zařízení.

Většina knih je zabalena v ochranných papírových obalech (lepence), se zvlněným vnitřním okrajem, který umožňuje nutný přístup vzduchu.

Vzhledem k finanční náročnosti oprav a údržby knih je zajišťováno muzeem pouze základní odborné ošetření v případě napadení tisků nejrůznějšími parazity. Řada knih je hodně poškozena a muzeum se snaží zajistit pro nejnaléhavější případy finanční výpomoc u sponzorů, většinou formou grantů (viz grant MK ČR na restaurování Bible pražské). V katastrofálním stavu je však v současné době více tisků. Např. vydání Ewangelistských písní duchovních z r. 1615, které patří k nejkrásnějším tiskům z kralické tiskárny, má tak poškozené listy, že se téměř rozpadají v prach. Zachránit by potřeboval reprezentativní tisk z počátku 16. století Benátská bible, stejně jako Münsterova Kosmografie česká, Lauterbeckova Politia Historia vydaná r. 1584 u Daniela Adama z Veleslavína a další.

Většina tisků (pokud jim nehrozí akutní nebezpečí zničení) může být ponechána v původním stavu, tj. s poškozenou vazbou, zašlým kováním, utrženými přezkami, bez titulních listů apod., neboť tato poškození historicky dokumentují muzejní exponát, jeho životní pouť od doby vzniku až po současnost.

V nejbližší době bude nutné vyřešit nevhodný obalový materiál použitý na kramářské tisky Místo igelitových sáčků použít speciální papírové obaly.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Podsírka starých tisků patří k ozdobám a chloubě muzea. Několik exemplářů tisků je pro návštěvníky vystaveno ve stálé expozici v prosklené zabezpečené vitrině (chráněné před denním světlem) na chodbě zámku. Pro veřejnost se konají besedy s tematikou knihtisku, při kterých mají zájemci možnost podívat se zblízka na vzácné tisky. Knihy obohacují tematicky a časově historické výstavy, doplňují výtvarné výstavy ukázkami výzdoby rukopisné a tištěné knihy. Učitelé základních a středních škol projevují zájem o využití jazykových ukázek z českých knih, ve kterých mohou názorně interpretovat vývoj českého jazyka (staročeština, doba veleslavínská, Blahoslavova čeština z Bible kralické), objevují se požadavky badatelů, kteří se zajímají o jazykové překlady z němčiny, latiny či řečtiny do češtiny. Veřejnost je seznamována s muzejní sbírkou starých tisků formou článků v časopisech. (např. v muzejním časopise Valašsko), publikacemi (Příběh české tištěné bible, Písničky veselé i truchlivé). V budoucnosti navrhujeme zpracovat a vydat malou publikaci o vzácných kancionálech.

Celkově lze uvést, že fond starých tisků a rukopisů se podílí významnou měrou na prohlubování vzdělanosti, na obohacování duchovního života lidí a na kultivaci vztahů.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Fond starých tisků a rukopisů je v současnosti doplňován sběrem, náhodnými dary a nákupy od místních občanů, čímž si stále uchovává regionální charakter a vysokou vypovídající hodnotu o úrovni vzdělání a duchovním životě lidí na Valašsku. I nadále je nutné pokračovat v této akviziční politice, neboť mezi místními obyvateli je stále velký počet vzácných knih. Výsledkem sbírkotvorné činnosti by v budoucnosti mohlo také být (v souvislosti s doplněním sbírky o knihy vydané přímo v regionu) zmapování nejstarších tiskáren v širší oblasti Valašska. Toto téma ještě nebylo celkově zpracované.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Muzeum si klade do budoucna za cíl rozšiřovat už dnes velmi početný soubor kancionálů Jíříka Třanovského (evangelického kněze, který žil ve Valašském Meziříčí 10 let) a získat postupně většinu vydání jeho knih.

Muzeum má poměrně silné zastoupení tisků vydaných ve Škarniclově tiskárně v Uherské Skalici, resp. též v Hranicích na Moravě. Byla to tiskárna, jejíž tisky nedosahovaly vysoké úrovně, avšak u Škarniclů se tisklo hlavně pro nejširší vrstvy obyvatelstva. Získáním ucelenějšího souboru knih z této tiskárny bude možné historicky zhodnotit produkci jedné z významných tiskařských oficín, která ovlivňovala kulturní a společenský život na Moravě.

Cílem muzea je také doplňovat podsbírkou tisků o knihy z 19. století vydané ve valašskomeziříčské Vaňkově tiskárně, (později tiskárně bratří Chrastinů), ve vsetínské tiskárně a získávat bibliofilské tisky z Krylovy a Scottiho podniku v Novém Jičíně.

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Inventarizace podsbírkou starých tisků a rukopisů se uskutečnila v r. 1996. Od té doby docházelo k dílčím inventurám jednotlivých fondů v souvislosti s vydáním publikací o biblích a kramářských tiscích. Celková revize podsbírkou bude provedena do konce roku 2010.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

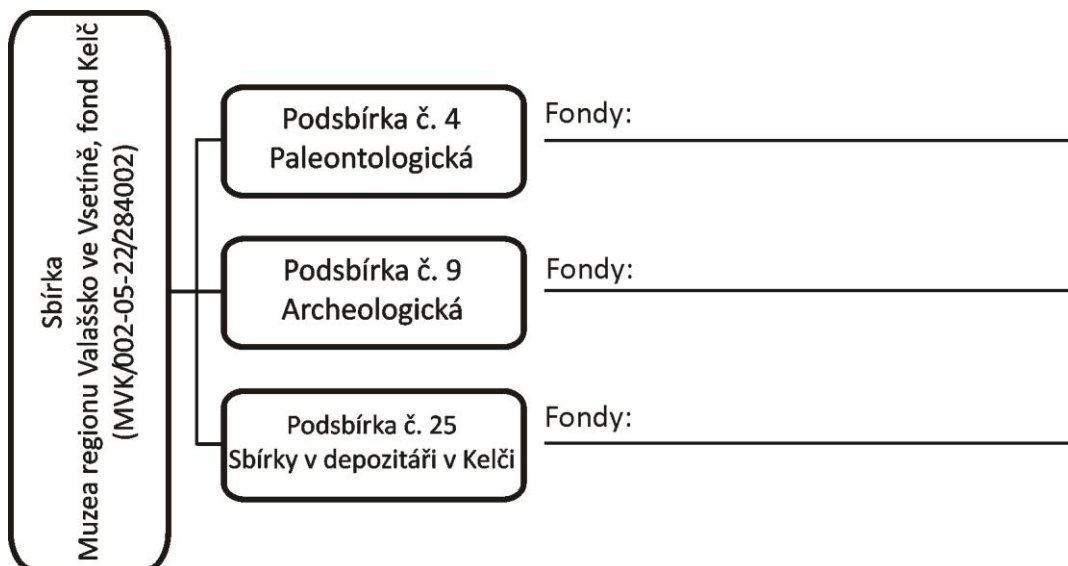
V současné době není z podsbírkou starých tisků a rukopisů žádný předmět určen k vyřazení. Všechny mají vypovídající hodnotu.

Zpracovala: Mgr. Jiřina Fabiánová

---

4. Sběrka Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, fond Kelč (MVK/002-05-22/284002)

Sběrka se dělí na celkem 3 podsběrky. Přesné rozvržení dílčích fondů v rámci všech jednotlivých podsběrek nebylo dosud provedeno.

Podsírka č. 4 – Paleontologická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Paleontologická sbírka z bývalého Krajinického muzea v Kelči obsahuje sběry ze 40. a 50. let 20. století, které byly sbírány v Kelči (především lokalita pod zámekem) a v jejím blízkém okolí. Část sběrů se muzea dostala dary a také sběry pracovníka muzea, Jana Otčenáška, část byla zakoupena od Doc. Václava Kalabise z Brna, který své sběry i sběry v muzeu determinoval. Prvním kurátorem sbírky byl Jan Otčenášek, správce Krajinického muzea v Kelči. Od roku 1964 pak RNDr. Lubomír Brabec, v letech 1997–2008 sbírku spravoval Miloslav Požár.

1.b. Velikost fondu (počet kusů, invent. čísel)

V evidenci v programu CESík je zapsáno 130 evidenčních čísel (cca 130 kusů, u některých evid. čísel jsou zlomky), která jsou uvedena jako katalogizační. Vzhledem k nedostatečné evidenci u některých starých sběrů z Kelče, bylo z cca 250 kusů zapsáno jen 130 (nejspíše s daty získání a uvedením lokalizace nálezu).

1.c. Stav evidence (1. a 2. stupeň, databáze PC v %)

Sbírka není evidována ve 2. stupni evidence ani klasicky, ani elektronicky v databázi programu DEMUS. Bohužel se do dnešní doby nepodařilo najít přírůstkovou knihu s prvotní evidencí z Kelče, případně po převedení muzea jeho sbírek do bývalého Okresního muzea ve Valašském Meziříčí v jeho staré přírůstkové knize. Rovněž se nepodařilo najít evidenci ve starých přírůstkových knihách Vlastivědného ústavu Vsetín, případně Okresního vlastivědného muzea ve Vsetíně. Zatím není k nalezení ani kupní smlouva sbírky do Doc. Kalabise z Brna.

2. Uložení a ochrana (místo a způsob uložení, ochrana)

Sbírky jsou uloženy pouze v papírových sáčcích, jednotlivé kusy jsou zabalené v dřevité vatě, již se rozpadají. Popisky jsou u sběrů determinovaných Doc. Kalabisem tužkou na papírových sáčcích. Je nutno uložit sběry odpovídajícím způsobem – nejlépe do papírových kravic s tím, že jednotlivé kusy se umístí do menších papírových krabiček (kupovaných nebo zhotovených). Tento fond je vzhledem k přetrvávajícímu špatnému stavu depozitáři v Kelči přechodně uložen v depozitáři zoologie v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí.

3. Využití (badatelé, výstavy, publikace, katalogy)

Ukázkové kusy fondu jsou využitelné ve výstavách, byly vystaveny i v expozici geologie Valašska. Dále jsou badatelsky využitelné i některé kusy hmyzu a bezobratlých, které nejsou dosud determinovány.

4. Střednědobá koncepce sbírkotvorné činnosti na léta 2010–2015

4.a. Očekávané výsledky sbírkotvorné činnosti

Sbírka není dále rozšiřována, nové nálezy realizované *Miloslavem Požárem* na přelomu 2. a 3. tisíciletí v Kelči a jejím okolí byly zapsány jako přírůstky do paleontologické podsírky sbírky MRV Vsetín – muzea ve Valašském Meziříčí. V tomto smyslu se bude dále pokračovat s tím, že po celkovém zhodnocení budou cenné kusy této sbírky převedeny do paleontologické podsírky muzea ve Valašském Meziříčí.

4.b. Vnitřní a vnější priority sbírkotvorné činnosti

Je třeba zkusit ještě dohledat původní evidenční přírůstkové nebo nákupní (Kalabis) záznamy o sbírce. Pokud se to nepodaří, je třeba zvážit, zda tuto sbírku evidenčně nezrušit a nezaevidovat ji do přírůstkové knihy přírodovědného oddělení s tím, že se provede i výběr

hodnotných kusů pro tuto sbírky ve srovnání s novými přírůstky z let 2000–2008. Kusy navržené k vyřazení se vyřadí ještě v režimu sbírky v Kelči, ostatní hodnotné kusy se převedenou do paleontologické podsbírky sbírky muzea ve Valašském Meziříčí. Sbírkou je třeba zavést i do elektronické evidence DEMUS Evi (přírůstková kniha) a do geologického modulu stejného programu DEMUS Geo (v letech 2011–12).

4.c. Priority pro inventarizaci sbírkových předmětů

Sbírka byla dosud inventarizována dvakrát. Poprvé zběžně v roce 1996 při mimořádné inventarizaci sbírek svěřených RNDr. Lubomírovi Brabcovi. Podruhé byla sbírka inventarizována v roce 2006. Revize odhalila mnohé chybějící kusy a také mnohé kusy nedeterminované, stejně jako několik předmětů, které nepatří do oboru paleontologie (např. menilitový opál). Inventarizaci celé sbírky je nutno provést v roce 2010 a využít i pomoci specialistů paleontologů – např. Dr. R. Gregorové z MZM Brno nebo Dr. J. Přikryla z přírodovědecké fakulty Karlovy univerzity v Praze.

4.d. Kritéria pro vyřazování věcí ze sbírkové evidence

Předměty nepatřící do paleontologické sbírky budou navrženy na vyřazení a případně zapsány do jiné oborové sbírky nebo do pomocného materiálu. Předměty, které jsou z této lokality nadpočetné a nedosahují kvalit předmětů sbíraných M. Požárem ke konci 20. století, budou vyřazeny. Dále je nutno posoudit zbývající předměty uložené v depozitáři v Kelči, které nebyly zapsány do evidence v CESu – pokud budou lokalizovány, je možné po zhodnocení jejich přínosu je zařadit do paleontologické sbírky muzea ve Valašském Meziříčí, další do pomocného materiálu k přírodovědným sbírkám, ostatní vyřadit.

Zpracoval: RNDr. Karel Pavelka

Podsbírka č. 9 – Archeologická

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

Podsbírka č. 25 – Jiná – Sbírký v depozitáři v Kelči

1. Charakteristika fondu a jeho členění

1.a. Vývoj a stručná historie fondu (struktura sbírky, založení, kurátoři)

5. Úkoly plynoucí k dopracování koncepce

1. dopracovat celkovou koncepci sbírky Kelč
2. dopracovat chybějící koncepce podsbírek: mykologie, archeologie, geologie, Sbírký v depozitáři v Kelči
3. prověřit stávající strukturu podsbírek (části podsbírek, fondy, členění, zodpovědnosti), definovat fondy
4. přejmenovat sbírky nahlášené v CESu – sladění se současným názvem Muzea
5. dopracovat koncepci do konečné podoby, čísla evidenčních čísel upravit dle stavu nahlášení do CES na jaře 2011

Odpovědnost: jednotliví kurátoři sbírek

Dopracování koncepce jako celek: Mgr. Hana Jabůrková, RNDr. Lukáš Spitzer

Termín plnění: 30.8.2011